

MŪSŲ GIRIOS

Žurnalas apie miškus ir miškininkus

2020 / spalis

*Partijų programose:
apie miškų ūkio sektorių ir aplinkosaugą*

*Karalgyryje pasodinta giraitė
generolui P. Plechavičiui atminti*

*Medienos produktų eksporto ir importo
2020 m. I pusmečio analizė*

*Tinkamai naudokimės
kolektyvine sutartimi*

*Vilkų sumedžiojimo limitas 175:
tai daug ar mažai?*

VALTRA G serija

Naujos kartos traktoriai
Galia 105–135 AG

Patikima mašina
darbui miške

VALTRA

UAB „ROVALTRA“ – vienintelė Valtra Inc. atstovė Lietuvoje
Kalvarijų g. 125-602, LT-08221 Vilnius, tel. 8 5 2737000
El. paštas info@rovaltra.lt • www.rovaltra.lt

VMU centrinę biurą planuojama įkurti šalia Vievio

Valstybinių miškų urėdija centrinę biurą įkurti planuoja Vievio seniūnijoje – Vyriausybės nutarimu urėdijai perdavus Turto bankui priklausiusią buvusią moksleivių stovyklą šalia Vievio, nauja centrinės administracijos būstinė čia galėtų įsikurti nuo 2024 metų.

Kur galima būtų įkurti VMU centrinę administraciją, įmonės vadovybė kartu su steigėja Aplinkos ministerija svarstė kelerius metus: vietos dairytasi Panevėžio rajono Katinų gyvenvietėje, Kazlų Rūdoje, apžiūrėti Turto bankui priklausantys objektai, naujai statomi biurai ir urėdijai priklausantys statiniai, bet nei vienas jų neatitiko reikalavimų vietai. Be to, siūlytų pastatų rekonstrukcija būtų kainavusi brangiau nei naujo pastato statybos. Vertinant galimas vietas, įmonėje buvo atlikta ir darbuotojų apklausa: kiek darbuotojų sutiktų kasdien važinėti į darbą iš Vilniaus ir Kauno į regioną. Ji parodė, kad centrinei administracijai persikėlus, pavyzdžiui į Kazlų Rūdą, apie 80 proc. darbuotojų keistų darbą ir atsisveikintų su įmone.

„Po valstybinių miškų reformos 2018 m. įkūrus Valstybinių miškų urėdiją, nuėjome ilgą kelią kurdami įmonės veiklos principus, centralizuodami medienos ruošą ir prekybą, kurdami apskaitos ir IT sistemas, subalansuodami socialinę, ekonominę ir ekologinę mūsų veiklos pusiausvyrą. Tai buvo būtini prioritetai darbai, kad įmonė galėtų pradėti veiklą. Įveikę pirmąjį pokyčių etapą, galime pradėti naują – investuoti į naują, šiuolaikišką centrinės administracijos pastatų kompleksą, – teigia VMU vadovas Valdas Kaubrė. – Mūsų siekis: kuo greičiau turėti modernų biurą, atitinkantį įmonės veiklos specifiką bei vertybes. Parinkta vieta turi atspindėti ir visuomenės lūkesčius: čia matome ir pažintinį taką, informacinį centrą, kuriame galėtume pasakoti apie miškininkystę ir jos tradicijas, erdves visuomenei, jaunesiems miško bičiuliams, kurių veiklą šiuo metu atgaiviname“.

Efektyvios investicijos į modernių pastatų statybą užtikrintų mažesnius biuro išlaikymo kaštus bei investicijų atsipirkimą ilguoju periodu, padėtų pritraukti daugiau aukštos kvalifikacijos darbuotojų, nes konkurencija darbo rinkoje didelė ir darbuotojai vertina ne tik įmonę, bet ir pačią darbo vietą. Jau dabar dalis Valstybinių miškų urėdijos darbuotojų į darbą Vilniuje kasdien važinėja iš Kauno, Alytaus, daug darbuotojų kasdien važiuoja į komandiruotes, todėl šalia automagistralės Vilnius-Klaipėda įkurta naujoji administracijos būstinė būtų strategiškai patogioje vietoje.

Šiuo metu vyksta žemės perdavimo registravimas Registrų centre ir netrukus su Nacionaline žemės tarnyba bus pasirašytas susitarimas dėl valstybinės žemės sklypo perdavimo. Atlikus teritorijos ir joje esančių pastatų vertinimą, greičiausiai bus investuojama į naujo pastato statybas, o ne į senų ir avarinės būklės pastatų renovaciją. Todėl bus skelbiamas kūrybinis konkursas architektams, techninio projekto rengimas ir prasidės statybos etapas.

Į naują būstinę nuo 2024 m. persikeltų visi centrinės administracijos darbuotojai, šiuo metu įsikūrę Vilniuje ir Kaune.

Parengta pagal VMU inf.

4	Kronika
6	Aktualijos
6	Partijų programose: apie miškų ūkio sektorių ir aplinkosaugą
10	Valstybinių miškų urėdijoje
10	Karalgyryje pasodinta giraitė generolui P. Plechavičiui atminti
12	VMU imasi globoti jaunųjų miško bičiulių veiklą
13	Miškininkystė
13	Z. GLAZKO. Miško sanitarinės apsaugos aktualijos
14	S. KARAZIJA. Išsaugoti naudojant
16	D. DANUSEVIČIUS, J. BUCHOVSKA, V. ŽULKUS. Kur slepiasi relikvinių 11000 metų senumo Rytinės Baltijos jūros pakrantės paprastosios pušies populiacijų palikuonys
18	B. GRIGALIŪNAITĖ, A. STACKEVIČIUS. Lapų mitybinių medžiagų grįžimas į dirvą
20	M. JANKAUSKAITĖ, T. PALAIMA. Kaip uždirbti iš savo investicijos?
22	Medienos pramonė
22	R. BEINORTAS. Medienos produktų eksporto ir importo 2020 m. I pusmečio analizė
25	Edukacija
25	KMAIK absolventų dovana savo Alma Mater
26	Profesijų veikla
26	Tinkamai naudokimės kolektyvine sutartimi
28	Saugomos teritorijos
28	Nuo draustinių iki nacionalinių parkų
30	Medžioklė
30	V. RIBIKAUSKAS. Vilkų sumedžiojimo limitas 175: tai daug ar mažai?
32	Kauno medžiotojų šventė Raudondvaryje

**Mielas skaitytojau,
jau galima žurnalą „Mūsų girios“
užsisakyti 2021 metams:**

- internetu www.musu-girios.lt;
- parašę žinutę el. paštu
rimondas.vasiliauskas@gmail.com;
- paskambinę tel. 8 687 10616;
- visuose Lietuvos pašto skyriuose.

Žurnalo indeksas – 5057,
indeksas prenumeruojant su nuolaida
(studentams, pensininkams, žmonėms su negalia) – 5058.

Žurnalo prenumeratos kaina
1 mėn. – 3,50 Eur, su nuolaida – 2,50 Eur.

LIETUVOS MIŠKININKŲ SAJUNGOS
ŽURNALAS

Leidžiamas nuo 1929 metų birželio
Indeksas 5057, su nuolaida – 5058
2020 m. spalio Nr. 10 (870)

ISSN 1392-6829

LEIDĖJAS

Viešoji įstaiga „Mūsų girios“

Adresas korespondencijai:

P. d. 604, Vilniaus 16-asis paštas,
Nemenčinės pl. 2, 10001 Vilnius
Mob. tel.: 8 687 10616, 8 687 10614
El. paštas:
rimondas.vasiliauskas@gmail.com
vaclovasmusugirios@gmail.com
www.musu-girios.lt

@musugirios

Įmonės kodas 125302897
PVM mokėtojo kodas LT 253028917
A. s. LT887044060001501044
AB SEB bankas

REDAKCIJA

Direktorius – vyr. redaktorius
Rimondas Vasiliauskas
Mob. tel. 8 687 10616
El. paštas rimondas.vasiliauskas@gmail.com
Atsakingasis redaktorius
Vaclovas Trepėnaitis
Mob. tel. 8 687 10614
El. paštas vaclovasmusugirios@gmail.com

Spausdino AB „Spauda“
Laisvės pr. 60, 05120 Vilnius
www.spauda.com

Tiražas 1000 egz.
Kaina 3,50 Eur
Kaina su nuolaida 2,50 Eur

„Mūsų Girios“ (Our Forests) magazine
Editor-in-chief R. Vasiliauskas
PO Box 604, 16th Vilnius Post Office,
LT-10001 Vilnius, Lithuania

Redakcijos ir autorių nuomonė ne visada sutampa.
Už reklamos turinį redakcija neatsako.
„Mūsų giriose“ išspausdintus straipsnius ar jų
dalis perspausdinti galima tik gavus raštišką
redakcijos sutikimą ir su šaltinio nuoroda.
Redakcija pasilieka teisę redaguoti straipsnius.

LR Seimo nariais išrinkti du miškininkai

JUSTINAS URBANAVIČIUS – Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos narys. Garliavos vienmandatėje rinkimų apygardoje už jį antrame ture balsavo 54,08 proc. rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

J. Urbanavičius, kaip Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovas, yra buvęs LR Seimo nariu 2008–2012 kadencijoje (išrinktas vienmandatėje Kauno–Kėdainių apygardoje), Seime dirbo Aplinkos apsaugos komitete, kurį laiką ėjo šio komiteto pirmininko pareigas. Kauno rajono savivaldybės tarybos narys 2007–2008 m. ir 2015–2020 m.

J. Urbanavičius gimė 1982 m. sausio 1 d. Garliavoje. LŽŪU Miškų fakultete 2007 m. įgijo miškininkystės magistro laipsnį, 2005 m. baigė Divizijos generolo Stasio Raštikio puskarininkių mokyklą, jam suteiktas atsargos leitenanto laipsnis. Baigęs miškininkystės studijas, dirbo Kazlų Rūdos mokomojoje miškų urėdijoje eiguliu, girininko pavaduotoju, vyriausioju miškininku, 2016–2018 m. – Kėdainių miškų urėdu, 2018–2020 m. – Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioninio padalinio vyriausioju miškininku, laikinai ėjo šio padalinio vadovo pareigas.

GINTAUTAS KINDURYS – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos narys. Nalsios pietinėje vienmandatėje rinkimų apygardoje perrinktas 2020–2024 m. kadencijai – antrame ture už jį balsavo 52,76 proc. rinkimuose dalyvavusių rinkėjų.

2016 m. jis buvo išrinktas į LR Seimą taip pat šioje vienmandatėje apygardoje kaip Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos atstovas.

G. Kindurys gimė 1971 m. gegužės 22 d. Ignalinoje. Baigęs 1994 m. LŽŪA Miškų ūkio fakultetą, dirbo Ignalinos miškų urėdijoje Dūkšto, vėliau Ignalinos girininkijos girininko pavaduotoju, miškų atkūrimo ir priešgaisrinės apsaugos inžinieriumi, privačių miškų tarnybos viršininku, 2001–2002 m. – Aukštaitijos nacionalinio parko privačių miškų tarnybos viršininku. Nuo 2002 m. dirbo Ignalinos rajono savivaldybėje – ekologu, savivaldybės tarybos sekretoriumi, 2014–2016 m. – mero pavaduotoju.

Spalio 1 d. pasibaigusio neformalaus ES aplinkos ministrų susitikimo Berlyne dalyviai diskutavo apie biologinės įvairovės išsaugojimą ir klimato politikos tikslų iki 2030 m. didinimą, aptarė Europos Komisijos komunikatą, numatantį iki 2030 m. nuo 40 proc. iki 55 proc. padidinti planuojamą sumažinti išmetamų šiltnamio dujų kiekį. Prieš priimant galutinį sprendimą Lietuvai labai svarbi ES Tarybai šiuo metu pirmininkaujanti Vokietijos organizuojama diskusija ir kitų ES šalių pozicijos.

Spalio 3–4 d. Lietuvos ornitologų draugija ir saugomų teritorijų direkcijos tradiciškai kvietė visus gamtai ir paukščiams neabejingus žmones prisijungti prie gausaus stebėtojų būrio ir išlydėti išskrendančius paukščius.

Spalio 6 d. Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioniniame padalinyje surengtas Koordinacinės tarybos miško sanitarinės apsaugos klausimais posėdis, kuriame aptarti miško sanitarinės apsaugos priemonių taikymo saugomose teritorijose ir Europos Bendrijos svarbos buveinėse ypatumai (*plačiau – 13 p.*).

Spalio 7 d. Europos Parlamentas patvirtino EP nario Petri Sarvamaa parengtą ir EP Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete aprobuotą ataskaitą „Europos miškų strategija – kelias į ateitį“, o spalio 8 d. 466 europarlamentarų balsais buvo priimta rezoliucija „Europos miškų strategija“. Ji aktuali miškų valdytojams, savininkams ir ES miškų sektoriuje dirbantiems 4 mln. žmonių, norint įgyvendinti ambicingą

ES žaliojo kurso ir klimato kaitos mažinimo iki 2050 m. politiką.

Spalio 7 d. aplinkos ministras Kęstutis Mažeika, LMS prezidentas dr. Vidmantas Verbyla ir VMU direktorius Valdas Kaubrė pasirašė trišalę bendradarbiavimo sutartį jaunųjų miško bičiulių veiklai organizuoti, skatinti ir remti (*plačiau – 12 p.*).

Spalio 9 d. Utenos rajono savivaldybėje vyko Valstybinės miškų tarnybos parengto Utenos rajono savivaldybės valstybinės reikšmės miškų plotų schemos pakeitimo projekto viešas svarstymas.

Spalio 10 d. Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioninio padalinio Padauguvos girininkijos Karalgiurio girioje VMU miškininkai kartu su P. Plechavičiaus kadetu licėjaus auklėtiniais, Lietuvos ir JAV kariais, Šaulių sąjungos ir organizacijos „LDK palikuonys“ nariais pasodino giraitę su 6,6 tūkst. ąžuoliukų generolo Povilo Plechavičiaus 130-ųjų gimimo metinių proga (*plačiau – 10 p.*).

Spalio 12 d. LR Seimo Aplinkos apsaugos komiteto narys miškininkas Kęstutis Bacvinka surengė konferenciją „Miškininkystė saugomose teritorijose“. Jos transliacija nuotoliniu būdu vyko iš LR Seimo Aplinkos apsaugos komiteto. Pranešimus skaitė Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos politikos grupės vadovas Algirdas Klimavičius, Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus pavaduotojai dr. Albertas Kasperavičius, dr. Paulius Zolubas, VDU ŽŪA Miško biologijos ir miškininkystės instituto direktorius prof. dr. Gediminas Brazaitis, šio instituto lektorius dr. Julius Bačkaitis, KMAI kolegijos dėstytojas dr. Albinas Tebėra. Vyko diskusija.

Spalio 15 d. įsigaliojo Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių pakeitimai, priimti atsizvelgus į Medžioklės tvarkymo konsultacinės tarybos rekomendacijas pako-reguoti ankstesnius šių taisyklių pakeitimus.

Spalio 16 d. LAMMC Miškų institute organizuota baigiamoji konferencija „Inovatyvių technologijų diegimas ir sklaida, auginant *Populus* genties hibridų klonų želdinius žemės ūkiui netinkamose žemėse“, apžvelgtas šio projekto įgyvendinimas.

Spalio 16 d. Girionyse, KMAI kolegijos parkelyje atidengta stilinga ąžuolo ir akmens

skulptūra, kurią sukūrė tautodailininkas, kolegijos absolventas Raimondas Uždravis. Tai prieš metus KMAI kolegijoje susibūrusio Alumni klubo, kuriam vadovauja ilgametis Karmėlavos girininkas Jonas Mačiulis, buvusių kolegijos auklėtinių dovana savajai Alma Mater (*plačiau – 25 p.*).

Spalio 19-25 d. Aplinkos ministerija paskelbė jau antrus metus organizuojamą akciją „Klimato savaitė“ ir kvietė joje dalyvauti mokslo, verslo, valstybės institucijų bei visuomenės atstovus.

Spalio 20 d. vyko nuotoliniai mokymai „Priemonės gerai vandens apsaugai“, įgyvendinant Baltijos jūros regiono programos projektą „WAMBAF Tool Box“ („Vandens valdymo Baltijos jūros regiono miškuose priemonių paketas“).

Spalio 20 d. Valstybinėje miškų tarnyboje surengtas Nepriklausomų medienos matuotojų atestavimo komisijos posėdis, kuriame 11 miškininkų suteikti neterminuoti kvalifikaciniai vertinimo atestatai.

Spalio 22 d. Trakų r. savivaldybėje vyko VMT parengto Trakų rajono savivaldybės valstybinės reikšmės miškų plotų schemos pakeitimo projekto viešas svarstymas.

Spalio 23 d. Liuksemburge surengtas ES Aplinkos tarybos posėdis, į kurį kviešti ES šalių ministrai aptarti aplinkos ir klimato kaitos aktualijų. Iš Lietuvos dalyvavo aplinkos viceministrė Justina Grigariavičienė.

Spalio 23 d. VDU ŽŪ akademijos tarybos posėdyje buvo renkamas kancleris. Akademijos tarybos narių balsų dauguma kanclere išrinkta Bioekonomikos plėtros fakulteto dekanė prof. dr. Astrida Miceikienė, kurios kandidatūra bus teikiama VDU rektoriui.

Spalio 29 d. Lietuvos mokslų akademijos didžiojoje konferencijų salėje surengta konferencija „Dirvožemio, agro- ir miškoekosistemų tvarumas: pokyčiai ir iššūkiai klimato kaitos kontekste“, kuri organizuota vykdant Europos socialinio fondo lėšomis finansuojamą projektą „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“.

Spalio 29 d. VSTT vyko nuotoliniu būdu „Natura 2000“ tinklo socio-ekonominės naudos vertinimo studijos pristatymas, įgy-

vendinant LIFE integruotąjį projektą „Natura 2000 tinklo valdymo optimizavimas Lietuvoje“. Pagal Lietuvoje pirmą kartą atliktą studiją „Natura 2000“ saugomų teritorijų ekologinio tinklo teikiama nauda valstybei siekia 105 mln. Eur per metus ir daugiau nei dvigubai viršija tiesiogines sąnaudas, kurias sudaro žemės savininkų prarandamos pajamos dėl galiojančių veiklos apribojimų ir išlaidos paties tinklo priežiūrai bei monitoringui.

Spalio 29-30 d. Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija su Neringos savivaldybe ir Neringos muziejumi surengė Kuršių nerijos įrašymo į UNESCO paveldo sąrašą 20-mečiui skirtą tarptautinę mokslinę konferenciją „Bendras paveldas – bendros žinios: kultūrinis Kuršių nerijos kraštovaizdis praeityje ir dabar“. Besidomintys Kuršių nerija ir neabejingi jos gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimu galėjo nuotoliniu būdu klausytis įdomių pranešimų bei diskusijų. Pranešimus skaitė ir Kuršių nerija besidomintys mokslininkai iš Vokietijos, Rusijos Federacijos ir Lenkijos.

LR Seimas paskelbė 2020 m. UNESCO metais, siekiant atkreipti dėmesį į unikaliausios Lietuvos teritorijos situaciją, kur kyla problemų derinant kurorto plėtrą su gamtos ir kultūros vertybių apsauga.

■ LAMMC mokslininkai šiemet paskelbė 100 mokslinių straipsnių leidiniuose, referuojamuose ir turinčiuose citavimo indeksą duomenų bazėje „Clarivate Analytics Web of Science“. Šie metai išskirtiniai ne tik dėl straipsnių gausos, bet ir dėl jų kokybės – Miškų instituto mokslininkės dr. Valdos Araminienės kartu su bendraautorais parengto straipsnio citavimo rodiklis siekia net 13,116.

■ Laimėjus pateiktą paraišką „Mokslininkų, kitų tyrėjų, studentų mokslinės kompetencijos ugdymas per praktinę mokslinę veiklą“ iš 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos 9 prioriteto „Visuomenės švietimas ir žmogiškųjų išteklių potencialo didinimas“ lėšų bus finansuojami LAMMC studentų trys mokslo tyrimų projektai, tarp jų vienas iš miškininkystės srities – „Uosio ir drebulės *in vitro* kultūrų sąveikos su simbiotinėmis bakterijomis įtaka šių medžių antipatogeninio atsparumo susidarymui“ (vadovė dr. Vaida Šėžienė, studentė Greta Striganavičiūtė). Daugiau informacijos: <https://www.lmt.lt/lt/kvietimai-teikti-paraiskas-ir-konkursu-rezultatai/tyrimai-semestro-metu-iv-kvietimas-2020-2021-m./3505>

Partijų programose – apie miškų ūkio sektorių ir aplinkosaugą

Daugiausia mandatų 2020 m. rinkimuose į LR Seimą gavusių 6 šalies politinių partijų pagrindinės nuostatos, tiesiogiai ar netiesiogiai susijusios su nacionaliniu miškų ūkio sektoriumi ir aplinkosauga.

Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (50 mandatų)

Laisva valstybė, orus žmogus, normali politika

APLINKOS APSAUGOS POLITIKA

Mūsų požiūris

Valstybę silpnina nepasitikėjimas valstybinėmis institucijomis. Šis požiūris neplenkia ir aplinkosaugos sektoriaus institucijų, kurios atsakingos užtikrinti, kad ūkio subjektai laikytųsi aplinkosauginių įsipareigojimų, būtinų užtikrinti saugią žmogaus sveikatai aplinką. (...)

(...) Miškai yra ne tik žemės plaučiai, gyvybiškai būtini sušvelninti klimato pokyčius, bet ir laukinių rūšių namai bei žaliava šalies ekonomikai. Nesuderinus visų poreikių, nebūsime šalis, kurioje gera ir saugu gyventi. Turime įvertinti, suprasti ir saugoti vertingiausias Lietuvos miškus, tai svarbus žingsnis už kurį, deja, būsime įvertinti tik ateities kartų. (...)

(...) **Mes, Tėvynės sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai, savo strategiją aplinkos politikos srityje grindžiame būtinybe dėti visas pastangas, kad Lietuva taptų lydere įgyvendinant žaliąją darbotvarkę ir šiais pagrindiniais prioritetais, kuriuos įgyvendinę pereisime prie tausojančio vartojimo, atsakingo verslo modelio, padidinsime efektyvumą ir skaidrumą bei išsaugosime aplinką ateities kartoms:**

- Sustiprinsime aplinkosaugą nuo pažeidimų prevencijos iki sankcijų neišvengiamumo;
- Išsaugosime didesnę brandžių miškų plotą, žalią ir gyvą kraštovaizdį;
- Pereisime prie žiedinės ekonomikos, gerokai sumažės neperdirbamų šiukšlių;
- Įdarbinsime technologijas miestų infrastruktūros pažangai.

Didesnis brandžių miškų plotas, gyvybės pilnas kraštovaizdis

Nekertamų (brandžių) miškų plotas bus didinamas dvigubai (šiandien – 24 444 ha). Ne mažiau kaip 85 proc. vandens telkinių bus geros būklės (šiandien – 53 proc.).

Pagrindiniai iššūkiai:

Miškų valdymo politika vis dar atliepia XX a. poreikius, kuomet miškininkystė buvo sutelkta išskirtinai į produktyvumo rodiklius. Augantis visuomenės sąmoningumas ir mokslo žinios apie ekosistemų poveikį visuomenės gyvenimo kokybei lemia būtinybę peržiūrėti miškų politiką ir siekti ilgalaikio susitarimo dėl miškų politikos.

Biologinės įvairovės rūšių populiacijų gyvybingumo mažėjimą lemia intensyvi ir chemizuota žemdirbystė, šlapžemių rūšys nyksta dėl jų apleidimo. Miškams įtaką daro ne gyvos medienos per daug uolus išvežimas ir brandžių medynų mažėjimas. (...)

Medžioklė, ypač charizmatiškųjų žinduolių, visuomenėje susilaukia prieštaringos reakcijos, medžioklės organizavimas priskiriamas prie rizikingų korupcijai veiklos sričių.

Pagrindiniai darbai:

1. Sieksime nacionalinio susitarimo tarp politinių partijų ir nevyriausybinių organizacijų dėl ilgalaikės miškų politikos, kurioje bus įvardintos ilgalaikės plėtros kryptys, ieškant balanso tarp ekonominės naudos ir ekosistemų apsaugos. Kokybiškai peržiūrėsime miškotvarkos reikalavimus ir planavimą saugomose teritorijose, sudarysime sąlygas valstybės naudai išpirkti miško sklypus iš privačių savininkų, kuriems miškininkystės apribojimai bus nepriimtini. Sieksime, kad prekyba apvalia mediena ir miško kirtimo liekanomis vyktų tik per elektronines, realiu laiku veikiančias priemones ir miško vežimo transporto priemonių, dirbančių miške, automatinę registraciją.

2. Efektyviau saugomos ir puoselėjamos gamtinės buveinės. Sukursime ekonomiškai ir teisiškai tvarius instrumentus, padėsiančius palaikyti gerą gamtinių buveinių būklę, saugomų teritorijų plėtrą. Sudarysime palankesnes ES paramos sąlygas ūkininkams, kurių žemdirbystės praktika prisideda prie agrarinio kraštovaizdžio įvairovės ir palankesnių biologinės įvairovės apsaugos priemonių. (...)

3. Miesto želdinių ir medžių tvarkymas informuojant ir įtraukiant visuomenę. Užtikrinsime, kad priimant sprendimus dėl gyvenamosiose vietovėse esančių želdinių ir medžių, valstybės ir savivaldybės institucijos tinkamai informuotų miestų ir kaimų visuomenę, būtų įvertinamos visuomenės pastabos ir interesai.

4. Mažinsime vilkų medžioklės kvotą ir įvesime elektroninius medžioklės lapus. Mažinant vilkų ir laukinių gyvūnų daromą žalą žemės ūkiui, pirmiausia skatinsime prevencinių priemonių taikymą ūkiuose ir žemės ūkio naudmenose, taip sudarant sąlygas mažinti medžioklės intensyvumą. Įvesime elektroninius medžioklės lapus, kurie realiu laiku būtų pasiekiami kontrolę vykdančioms institucijoms bei atversime duomenis visuomenei.

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (32 mandatai)

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų partija savo rinkimų programos nepateikė. Partija apsiribojo darbų, kuriuos siektų įgyvendinti penkiose prioritetinėse srityse, sąrašu. LVŽS prie programinių dokumentų priskyrė strateginius valstybės raidos dokumentus: 2021–2030 metų nacionalinės pažangos planą, Lietuvos ateities ekonomikos DNR planą bei Nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą 2021–2030 m. Šiuos dokumentus parengė Vyriausybė bei Finansų, Aplinkos ir Energetikos ministerijos.

Lietuvos Respublikos Liberalų sąjūdis (13 mandatų)

Galimybių Lietuvos programa

APLINKOSAUGA, EKOLOGIJA IR DARNI PLĖTRA

Pagrindiniai siekiai:

1. 2025 m. maudysimės Kuršių mariose – sukontroliuosime žemės ūkio, nuotekų ir Rytų kaimynų taršą Lietuvos upėse ir ežeruose;
2. Kiekvienam Lietuvos gyventojui sukursime galimybę tapti klimatui neutraliu piliečiu;
3. Depolitizuosime miškų valdymą, kuris bus grįstas mokslu. Miškingumą padidinsime iki 35 proc. ir apginsime privačių miškų savininkų teises;
4. Fiktyvų ir popierinių atliekų perdirbimą pakeisime naujais fabrikais ir pažangiais produktais, dirbdami išvien su Lietuvos gamintojais ir pramone;
5. Iki 2025 m. sukursime 50 000 naujų darbo vietų bioekonomikoje ir žiedinėje ekonomikoje. (...)

(...) Liberalai sieks, kad Aplinkos ir Energetikos ministerijos 2020–2024 m. kadencijoje paverstų Lietuvą Žaliojo kurso lydere. (...)

Yra 3 didelės sritys, už kurias atsakinga Aplinkos ministerija: natūralios aplinkos apsauga, gamtos išteklių naudojimas ir ūkinės veiklos bei gyvenamosios aplinkos vystymas.

(...) Mes esame įsitikinę, kad Aplinkos ministerija turėtų reglamentuoti ir kontroliuoti gamtos išteklių naudojimą, prižiūradama visas šiuo bendru gėriu besinaudojančias šalis. Racionaliai spręsimė AM viešųjų interesų konfliktus, kai pati ministerija reguliuoja ūkinės veiklas ir pati jomis užsiima. Tai sudaro prielaidas favoritizmui ir neefektyvumui. (...)

2. Gamtinio kapitalo taupus naudojimas ir išsaugojimas

2.3. Miško ištekliai

(...) Per 2016–2020 m. kadenciją LR Miškų įstatymo keitimo iniciatyvų būta daugiau nei 90 bandymų. Šis atitolęs nuo mokslo teisėkūros procesas išbalansavo dešimtmečių politikos stabilumo reikalaujantį sektorių. Miškams, kaip gyvajai gamtai ir bioekonomikai, reikia politikos stabilumo, mokslinio pagrįstumo ir integralumo. Tai ypač svarbu sparčiai šylant klimatui ir Lietuvą pasiekiant vis naujoms masinių kenkėjų bangoms bei vykstant Europos medienos rinkos turbulencijai. (...)

Pagrindiniai tikslai:

- ♦ EB svarbos buveinių apsauga ir ES bioįvairovės strategija įpareigoja plėsti Lietuvos saugomas teritorijas. LS imsis didesnės vertingų miškų apsaugos, taip pat liberalizuos ir intensyvins ūkininkavimą biologiškai mažaverčiuose miškuose, siekiant akceleruoti Lietuvos bioekonomikos verslą ir atsinaujinančių išteklių plėtrą.
- ♦ Padidinsime Lietuvos miškingumą iki 35 procentų.
- ♦ Mažindami ūkinės veiklos apimtis saugomose teritorijose, skatinsime rekreacinę (turizmo ir pažinimo) veiklą. (...)
- ♦ Nuosavybės ribojimus teisingai ir laiku kompensuosime.
- ♦ Praplėsime savininkų galimybes naudoti savo miškais, statant juose rekreacinius pastatus ir vykdant kitas veiklas, taip parodydami, kad miškas duoda naudos, net tik pelnantis iš likvidžios medienos.
- ♦ Šiuo metu diduma Lietuvoje iškirsta mediena išvežama ir Lietuvoje be pardavimo pajamų nesukuria jokios pridėtinės vertės. Aplinkos ministerija, būdama 50 proc. medienos išteklių savininkė, sukurs ir įgyvendins masyvią Lietuvos bioekonomikos sektoriaus strategiją. Iki 2025 m. prisidėsime prie 10000 darbo vietų sukūrimo bioekonomikos įmonėse regionuose. Iš pigios žaliavos eksportuotojos tapsime galutinio medienos, viskozės, celiuliozės produktų šalimi gamintoja.
- ♦ Užtikrinsime gamtinių ekosistemų stabilumą, įskaitant medžiojamąją fauną, žuvų išteklių rūšių populiaciją ir jų teikiamą naudą visuomenei.
- ♦ Perorientuosime saugomų teritorijų sistemą iš kontroliuojančios į darnią plėtrą organizuojančią, įtraukdami valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose veikiančias vietas bendruomenes ir savivaldybes į saugomų teritorijų valdymo sprendimų priėmimą.
- ♦ Spręsimė ūkinės veiklos ir rekreacinio potencialo konfliktines situacijas kompleksinėse saugomose teritorijose (pvz., Aukštaitijos NP ir Labanoro girioje), pasiūlydami ilgalaikę privačios nuosavybės išpirkimo galimybę.
- ♦ Panaikinsime 5 proc. mokesčių privačių miškų savininkams ir valstybinių miškų valdytojams iš pajamų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką.
- ♦ Gerinsime vietinės reikšmės kelių būklę, didindami Kelių priežiūros ir plėtros programos dalį keliams tiesti, remontuoti. Taip užtikrinsime darnų regionų vystymąsi.
- ♦ Užbaigsime žemės reformą bei perduosime rezervinius miškus urėdijoms.

Spręsimė dėl šių bioįvairovei svarbių miškų paskelbimo Natura 2000 saugomomis teritorijomis.

- ♦ Skatinsime priemones privačių miškų ekonominiam efektyvumui ir konkurencingumui didinti, remti privačių miško savininkų klasterių kūrimąsi.
- ♦ Atlikę kadastrinius matavimus, perduosime urėdijų valdomą konservacinės paskirties žemę institucijoms pagal kompetenciją.
- ♦ Didinsime miškų urėdijų efektyvumą, mažindami biurokratizmą bei diegdami privačiose organizacijose taikomą praktiką, taip efektyvinsime valstybinių miškų valdymą ir valstybės įmonių ir privataus sektoriaus konkurencingumą.
- ♦ Perduosime miškų urėdijų valdomus rekreacinius miestų miškus savivaldybėms, taip užtikrindami efektyviausią miškų prietaikymą vietos bendruomenių poreikiams.

2.4. Gyvoji gamta

(...) LS pasisako už šiuos esminius gyvosios gamtos prioritetus:

- ♦ Saugomų ir nykstančių rūšių populiacijų atkūrimas.
- ♦ Efektyvi mokslu paremta gyvūnų populiacijų reguliacija.
- ♦ Pažangi, atvira ir tvari medžiotojų būrių veikla. Lietuvoje yra apie 35000 medžiotojų. Medžiotojus vienijančios organizacijos – Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija, Lietuvos medžiotojų sąjunga „Gamta“, Šėduvos medžiotojų sąjunga – yra gyvūnų išteklių naudotojos. Liberalai nuosekliai pasisako už medžioklės būrių veiklos, steigimosi tvarkos pakeitimus, kurie apgintų žemės ir miško savininkų teisėtus lūkesčius medžioti savo žemėse. Dabartinė Medžioklės įstatymo nustatyta būrių plotų performavimo ir narystės tvarka praktikoje neveikia.
- ♦ Žmogaus teisė į nuosavybę yra vienas pagrindinių liberalios politikos tikslų. Nuostata, kad miško savininkas, norėdamas medžioti savo miško plote, turi gauti į jo nuosavybę jokių teisių neturinčios medžiotojų draugijos sutikimą, neatitinka žmogaus teisių į nuosavybę sąvokos. Užtikrinant teisę į nuosavybę, bet kokia medžiotojų asociacija, draugija ar kitoks susivienijimas, norėdamas medžioti ar vykdyti bet kokią kitą veiklą privačiame žemės sklype ar miško plote, turi gauti žemės sklypo ar miško savininko sutikimą.
- ♦ Skatinsime miško savininkus išsaugoti laukinius gyvūnus ir jų įvairovę jiems priklausančiame miško ar žemės plote, numatydami konkrečias išmokas.

- ◆ Didinsime invazinių rūšių medžioklę, siekiant padėti išlikti vietinėms nykstančioms rūšims.

- ◆ Ribosime medžiojimą, kuris nėra naudingas kontroliuojant problemines gyvūnų populiacijas, jį gausiai apmokestindami ir griežtindami kontrolę.

- ◆ Užtikrinsime neteisėtos medžioklės prevenciją.

- ◆ Teisinėmis priemonėmis (nustatant medžiojamųjų gyvūnų naudotojų pareigą atlyginti kanopinių žvėrių ir bebrų padarytą žalą) ir ekonominėmis priemonėmis (kuriant populiacijos gausos reguliavimo paramos priemones) sieksime, kad būtų išlaikomos optimalios šernų, bebrų, smulkių plėšriųjų žvėrių, darančių didelę žalą žemės ir miškų ūkiui ar saugomoms rūšims ir buveinėms, populiacijos, atsizvelgiant į poreikį iki minimumo sumažinti šių rūšių daromą neigiamą poveikį, kartu užtikrinant šių rūšių išlikimo perspektyvas.

- ◆ Keisime medžioklės taisykles, skaidrindami medžioklės apskaitą, perkeldami medžioklės lapus į elektroninę erdvę.

- ◆ Privatuosime skandalais apipintus urėdijos valdomus profesionalios medžioklės plotus.

- ◆ Drausime medžioklę rezervatinėse teritorijose.

- ◆ Nuosekliai padėsime Lietuvos medžiotojams pereiti prie bešvinių ginklų ir šovinių, taip užkirsdami kelią sunkiajam metalui patekti į gamtą.

2.5. Saugomos teritorijos

Pagrindiniai tikslai:

- ◆ Didinti saugomų teritorijų valdymo procesų atvirumą visuomenei.

- ◆ Įtraukti valstybiniuose parkuose ir biosferos rezervatuose veikiančias vietas bendruomenės ir kitas nevyriausybinės organizacijas į saugomų teritorijų valdymo sprendimų priėmimą.

- ◆ Vystyti Lietuvos regioninius parkus kaip geriausios darnaus vystymo plėtros praktikos etalonus.

- ◆ Integruoti saugomų teritorijų sistemos bei atskirų saugomų teritorijų tvarkymo planus į ekonominio vystymo bei bendrąjį planavimą.

- ◆ Sukurti kompensacijų už apribojimus saugomose teritorijose mechanizmą, suteikiantį galimybę išsaugoti biologinę įvairovę ir kraštovaizdį. (...)

- ◆ Parengti nacionalinę saugomų teritorijų vystymo ir tvarkymo strategiją.

Lietuvos socialdemokratų partija (13 mandatų)

Gerbti, girdėti ir ginti. Kiekvieną.

GAMTOS VERTYBIŲ IŠSAUGOJIMAS IR ATKŪRIMAS

Kovosime su gamtą teršiančia veikla, išsaugant esamas gamtines vertybes, ir imsimės rimtų priemonių gerinti gamtos būklę. Tarša, brakonieravimas, išteklių eikvojimas, invazinių rūšių plitimas bei kita gamtai žalinga veikla privalo būti sustabdyta. (...)

Esame pasiruošę nedelsiant imtis šių veiksmų:

Miškingumo didinimas. Iškelsime nacionalinę idėją – ženkliai padidinti miškų plotus. Jungsime institucijas ir visuomenę bendrai misijai – iki 2030 m. padidinti Lietuvos miškingumą 10 proc. (arba iki 44 proc. šalies teritorijos) – nenaikinant ES svarbos atvirų buveinių. Remsime ir atsakingas iniciatyvas privačių miškų srityje (pavyzdžiui, valstybei finansuojant visas sodinimo medžiagas, kai apsodinamos žemės paskirtis keičiama į miško), bet svarbiausia – plėsimė valstybinių miškų plotus. Prioritetas saugomų teritorijų miškuose – saugomoms vertybėms, o ne ūkinei veiklai, ribosime plynus kirtimus saugomose teritorijose. Pasitelkiant mokslo žinias ir ilgametę miškininkystės praktiką, šiandienos miškus auginsime taip, kad pastoviai didėtų medynų produktyvumas ir ekosisteminių paslaugų apimtys. Incijuosime Punios šilo rezervato teritorijos išplėtimo projektą, pritaikant kai kurias rezervato dalis ir pažintinei šviečiamajai lankytojų veiklai.

Miškotvarkos decentralizavimas. Sieksime Miškų urėdijai patikėto valstybės turto efektyvaus naudojimo, ne tik pelningos, bet ir socialinę, bei aplinkosauginę funkciją užtikrinančios veiklos. Sukursime optimalų valstybinius miškus tausojantį administracinį tinklą bei valdymą. Šios sistemos pagrindą sudarys girininkijos, kurių kiekvienos plotas bus ne didesnis nei 3 tūkst. ha, užtikrinant, kad tokia struktūriniai padalinijai dirbtų ne mažiau nei trys aukštos kvalifikacijos miškų specialistai. Atkursime miškininkystės profesijos prestižą. Nustatysime deramą atlygį girininkams, jų pavaduotojams ir eiguliams, atsakingiems už miškų – itin brangaus ir strategiškai reikšmingo valstybės turto – išteklių apsaugą ir gausinimą.

Biologinės įvairovės apsauga. Išsaugosime ir padėsime atsikurti miško ekosistemoms, atviras buveinėms, vandenių

buveinėms. Sudarysime ilgalaikę svarbiausių ES svarbos buveinių priežiūros programą, didžiausią dėmesį skiriant rečiausioms ir greičiausiai nykstančioms buveinėms. Sukursime efektyvų ir prioritetais pagrįstą buveinių apsaugos finansavimo mechanizmą. Sieksime visuomenę įtraukti į pačių vertingiausių teritorijų apsaugą. Užkirsime kelią brakonieravimui bei neracionaliam išteklių naudojimui. (...) Skirsime didelį dėmesį retų bei nykstančių augalų, grybų ir gyvūnų rūšių apsaugai. (...)

Gyvūnų gerovė. Mūsų vizija: nė vienas gyvūnas nėra sutvertas tam, kad kęstų nereikalingą skausmą ir degradaciją. (...) Nepriartiname laukinių gyvūnų naudojimui cirkuose. Pasisakome prieš medžioklės su lankais legalizavimą, naktinio matymo taikiklių, duslintuvų įteisinimą bei kitokį gyvūnų išnaudojimą ir kankinimą. (...)

Laisvės partija (11 mandatų)

Pasiūlymai Lietuvos proveržiui

4. ŠVARI APLINKA – ŽMOGAUS TEISĖ IR PAREIGA

(...) Laisvės partija aplinkos apsaugos srityje kelia šiuos tikslus:

- ◆ Saugūs, tvarūs ir draugiški žmonėms gyventi miestai.

- ◆ Iki 2040 m. pasiekti CO₂ neutralumą, kai tas pats teršalų kiekis, kuris išmetamas į aplinką, yra absorbuojamas, kitaip surenkamas ar išvalomas.

- ◆ Švarus augimas žiedinės ekonomikos pagalba.

- ◆ Bioįvairovę užtikrinantis ne mažesnis kaip 35 proc. miškingumas.

- ◆ Atsakinga ir etiška medžioklė. (...)

4.4 Geresnė aplinkosauga

4.4.1 Duomenimis grįsti sprendimai

- ◆ Iškartamų miškų/medienos savalaikė skaitmeninė apskaita ir transporto sekimas GPS sistemomis; miškų kirtimo stebėjimas dronų pagalba. (...)

4.5 Saugomų teritorijų plėtra ir puoselėjimas

(...) Miškuose gyvena daugiau kaip 80 proc. visų sausumos gyvūnų, augalų ir vabzdžių rūšių, todėl tik atsakinga, aiški, į gamtos apsaugą bei tvarų išteklių naudojimą nukreipta politika leis ne tik išsaugoti būdingą bioįvairovę, bet ir bus paskata augti tausojančiam ekoturizmui, vaistažolių, uogų ir kitų vertingų miško gėrybių pramonei.

Sieksime, kad saugomos teritorijos ištis taptų saugomomis, kad iki 2030 m. miškai sudarytų 35 proc. Lietuvos teritorijos ir taptų vienu iš mūsų „prekės ženklų“ pasaulyje. (...)

4.5.1 „Natura 2000“ miškai – dar labiau saugomi

Siekdami išsaugoti, auginti ir puoselėti Lietuvos miškus, „Natura 2000“ miškams suteiksime aukštesnį apsaugos statusą: miškus, kurie priklauso Europos ekologiniam tinklui „Natura 2000“ ir yra skirti išsaugoti, palaikyti ir prireikus atkurti iki tinkamos apsaugos būklės natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis jų natūraliame paplitimo areale paversime tikrai saugomais miškais, suteikdami jiems tokį patį apsaugos statusą, kokį dabar turi I-osios kategorijos miškai. Taip ženkliai – apie 13 proc. – padidinsime rezervatinių miškų plotus, kurie, kai kuriose teritorijose visiškai atsisakius kirtimų ir privatiems savininkams už tai kompensavus, potencialiai po 200–500 metų galėtų virsti tikromis sengirėmis.

4.5.2 Miško gerovė ir tvari miškininkystė

Didinsime Lietuvos miško plotą: panaudodami turimus valstybinės žemės išteklius ir esant poreikiui, papildomai supirkdami privačias valdas, kiekvienais metais sodinsime medžius ir didinsime Lietuvos miško plotą, kad iki 2030 m. pasiektumėme 40 proc. šalies padengimą ir priartėtumėme prie ES vidurkio – 42 proc. Šiuo metu miškai sudaro apie 33,6 proc. šalies teritorijos.

Miškininkystėje pasitelksime naujausias technologijas: tvariai ir atsakingai miškininkystei, bioįvairovės išsaugojimui užtikrinti reikia imtis papildomų apsaugos, procesų skaidrinimo ir skaitmenizavimo priemonių. Elektroniniai važtaraščiai, privalomi GPS imtuvai miškovežiuose – tai tik pora pavyzdžių, kaip galėtume užkirsti kelią galimiems pažeidimų ir piktnaudžiavimo atvejams.

Pakeisime dabar galiojančią paimnų miškų skirstymą į IV kategorijas ir subkategorijas atskirdami dvi dideles aiškias grupes: ūkinį miškų grupę ir saugomų miškų grupę, tuo pačiu atskiriant ir jų valdymą. Saugomas teritorijas atiduosime prižiūrėti nepelno siekiančioms saugomų teritorijų direkcijoms, taip užtikrindami tvarų ir tausojantį šių miškų valdymą. Ūkiniuose miškuose skatinsime panaikinti monokultūrų sodinimo tradicijas dėl bioįvairovės išsaugojimo ir didelio monokultūrinių miškų pažeidžiamumo.

Rūpinsimės laukinių gyvūnų gerove: užtikrinsime laukiniams gyvūnams saugius migracijos kelius, kuriuos dažnai kerta automobilių keliai. Imdami pavyzdį iš daugelio Europos valstybių, kuriose statomi gyvūnų tiltai arba tuneliai, kuriais gyvūnai saugiai gali kirsti kelius tuo pačiu nesukeldami pavojaus ir žmogui, skatinsime šios praktikos taikymą ir Lietuvoje.

4.5.3 Miško terapija

Tūkstančius metų žmonės sąmoningai ir nesąmoningai šliejosi prie gamtos, ne tik dėl įvairių praktinių naudų, bet ir kad sustiprintų savo dvasinę, psichinę ir fizinę sveikatą. (...) Medicininis ir ekologinis turizmas, vertinant globaliai, yra vienos greičiausiai augančių turizmo sektoriaus rūšių. Išanalizavę geriausias pasaulio praktikas, išnaudosime Lietuvos miškų ekologinio turizmo potencialą.

4.5.4 Medžioklė be bebrų

Medžioklės politika turi būti grindžiama užtikrinant tvarų medžioklės išteklių valdymą, atsižvelgiant į biologinės įvairovės išsaugojimą, medžioklės tradicijas, žemės ūkio ir miškų ūkio interesus ir gamtosauginius aspektus. (...)

Pasitelkiant modernias skaitmenines, molekulinį tyrimų ir kitas priemones, sieksime užtikrinti mokslškai pagrįstą Lietuvos medžiojamųjų gyvūnų populiacijų dydžių nustatymą. Medžiojamųjų gyvūnų kvotų nustatymas turi remtis realiais moksliniais tyrimais ir mokslininkų kompetencija, o tvariam medžiojamųjų išteklių valdymui reikalingi išsamūs medžiojamųjų gyvūnų genetiniai tyrimai. Numatysime daugiau atsakomybės medžiotojams už medžiojamųjų gyvūnų populiacijos išsaugojimą. Turime daug „popierizmo“ ir teisės aktuose numatytų saugiklių susijusių su medžiokle, bet tai neužtikrina nelegalios medžioklės sustabdymo. Todėl modernizuosime medžioklės valstybinę kontrolę, įdiegiant technologijomis grįstą medžioklės eigos fiksavimą, pvz., laimikio fotografavimą ir įkėlimą į Aplinkos apsaugo duombazę tuoj pat po sumedžiojimo.

Medžiotojų žinių atnaujinimas bus privalomas kas 5 m., vykdant patikrinimo egzaminus. (...) Tik Baltijos šalyse taikoma praktika, kai leidžiama medžioti nacionaliniuose parkuose. Manome, kad tokia praktika yra ydinga, todėl aiškiai apibrėšime teritorijas, kuriose medžioklė turi būti ribojama ir drausime medžioklės nacionaliniuose parkuose.

Darbo partija (10 mandatų)

Už Jūsų pasitikėjimą mes guldome galvas ir atsakome už savo žodžius!

APLINKOSAUGA TAPS VYRIAUSYBĖS PRIORITETU

Užtikrinsime šalies gyventojų teisę gyventi švarioje ir sveikoje aplinkoje. (...)

Sieksime sureguliuoti kenksmingų atliekų importą:

– neblogindami aplinkos kokybės, sieksime ūkio plėtros, užtikrinsime gyventojų teisę gyventi švarioje ir sveikoje aplinkoje. Įtvirtinsime aplinkosaugą tarp prioritetinių Vyriausybės veiklos sričių;

– įstatymais numatysime griežtą atsakomybę už aplinkos teršimą;

– įgyvendinsime ES direktyvas ir nacionalinius įstatymus, reglamentuojančius poveikį aplinkai ir žmogaus sveikatai. Gerinsime ES paramos įsisavinimą ekonomiškai efektyvioms žaliosioms technologijoms; (...)

– sustiprinsime ir aiškiai reglamentuosime regionuose esančių aplinkos inspekcijų atsakomybę;

– patikslinsime Aplinkos ministerijos funkcijas ir veiklos sritis. Stiprinsime institucinius gebėjimus, siekiant įsisavinti ir efektyviai administruoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų skiriamą paramą; (...)

(...) Parengsime ir vykdysime tausojančios miškininkystės politiką:

– mišką laikydami vienu pagrindiniu Lietuvos gamtos turtu, tarnaujančiu valstybės ir piliečių gerovei, saugančiu kraštovaizdžio stabilumą ir aplinkos kokybę, išsaugosime jį ateities kartoms, tenkindami ekologines, ekonomines ir socialines visuomenės reikmes;

– skaidriai, aiškiai ir griežtai reglamentuosime plynus miškų kirtimus;

– saugosime ir plėsimė valstybinius miškus, kaip šalies ekologinį, socialinį ir ekonominį garantą;

– aiškiai reglamentuosime sunkios miško technikos naudojimą miško kirtimo darbuose;

– sukursime efektyvią erkių naikinimo programą;

– gyvosios gamtos inspektoriai bus prilyginti statutiniams pareigūnams;

– užtikrinsime nenutrūkstamą miško gamtosauginę funkciją ir rekreacinę reikšmę, vertingos medienos auginimą, kitos miško produkcijos gavimą, kuriant ūkiškai vertingus, našius, biologiškai atsparius miškus. (...)

Karalgiuryje pasodinta 6600 ąžuolų giria generolui Povilui Plechavičiui atminti

DAINIAUS ŠERONO nuotrauka

Šiomet minint Lietuvos nepriklausomybės kūrėjo ir gynėjo Povilo Plechavičiaus 130-ąsias gimimo metines, visuomeninės organizacijos „LDK palikuonys“ ir kitų visuomenininkų iniciatyva kovo 28 d. Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioninio padalinio Padauguvos girininkijos Karalgiurio miške ketinta pasodinti 6600 ąžuoliukų giria generolui atminti. Prieš tai P. Plechavičiaus kadetų licėjaus direktoriaus pareigas laikinai einanti pavaduotoja ugdymui Ingrida Levickienė, visuomeninės organizacijos „LDK palikuonys“ vadovas Gediminas Armonavičius ir Valstybinės miškų urėdijos direktorius Valdas Kaubrė pasirašė susitarimo ir bendradarbiavimo sutartį dėl giraitės sodinimo valstybiniame miške. Bet kovo viduryje prasidėjęs koronaviruso pandemijai ir įvedus šalyje karantiną, sodinimo talka buvo atidėta rudenii.

Kalba VMU direktorius Valdas Kaubrė

Vienas iš renginio organizatorių – Padauguvos girininkijos girininkas Kęstutis Markevičius

Ji surengta Karalgiurio girioje spalio 10 d., kylant naujai pandemijos grėsmei. Apie 4 ha giraitės sodinime dalyvavo P. Plechavičiaus kadetų licėjaus auklėtiniai, visuomeninės organizacijos „LDK palikuonys“, Šaulių sąjungos nariai, Lietuvos kariuomenės atstovai bei Lietuvoje tarnaujantys Jungtinių Amerikos Valstijų kariai, Valstybinių miškų urėdijos darbuotojai, visuomenės ir kultūros veikėjai. Gausios pajėgos netruko tinkamai pasodinti miškininkų išaugintus 6600 ąžuoliukų.

Valstybinių miškų urėdijos miškininkai kartu su P. Plechavičiaus kadetų licėjaus auklėtiniais įsipareigojo rūpintis šia ąžuolų giraitė kol medžiai sutvirtės ir perduoti šią tradiciją naujai kadetų licėjaus auklėtinių kartai. Ši giraitė kadetų licėjaus auklėtiniams bus puiki mokymo priemonė pažinti, rūpintis ir puoselėti mišką – kaip mūsų krašto vertybę.

„Ąžuolas lietuviams visuomet buvo ir yra labai svarbus, todėl mūsų kultūroje užima ypatingą vietą. Didžiuojamės, kad kasmet

Lietuvoje pasodiname vis daugiau ąžuolynų. Šie ąžuolai bus prisiminimas apie mūsų susitelkimą įprasminant P. Plechavičiaus atminimą ir visuomet liks vieta, kuri šią atmintį saugos“, – sakė sodinimo talkoje Valstybinių miškų urėdijos vadovas V. Kaubrė.

„Ši simbolinė ąžuolų giria, sodinama generolui Povilui Plechavičiui atminti, virto mūsų kovų dėl laisvės, ryžtingumo, ištvermės ir karingumo simboliu. Prisimindami svarbiausius valstybės kūrėjus, jų darbus – stipriname savo valstybę. Tegul šie ąžuolai, pasodinti Karalgiurio girioje, įkvepia kiekvieną lietuvį labiau mylėti savo šalį ir visada ginti jos laisvę“, – sakė P. Plechavičiaus kadetų licėjaus direktoriaus pareigas laikinai einanti pavaduotoja ugdymui Ingrida Levickienė.

„Mano pagrindinis tikslas – per LDK palikuonis vienyti žmones aplink savo didingą

Sveikina „LDK palikuonys“ vadovas Gediminas Armonavičius (dešinėje)

Atnaujintas Dubravos arboretumas

Gavus 2014–2020 m. ES investicijų veiksmų programos 5 prioriteto „Aplinkosauga, gamtos išteklių darnus naudojimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos“ priemonės „Visuomenės informavimas apie aplinką ir aplinkosauginių–rekreacinių objektų tvarkymas“ finansinę paramą, vykdytas „VI Dubravos eksperimentinės-mokomosios miškų urėdijos arboretumo atnaujinimo“ projektas. Jam įgyvendinti buvo skirta 134400 eurų Europos regioninės plėtros fondo (85 proc. tinkamų išlaidų) ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų (15 proc. tinkamų išlaidų). Projekto veiklų įgyvendinimo pabaiga – 2020 12 31.

Vykdamas šį projektą lankytojų patogumui iš esmės buvo atnaujinta arboretumo infrastruktūra: rekonstruoti seni takai, pastatyti suoliukai ir šiuokšniadėžės, įrengti dviračių stovai. Visame arboretume pašalinti negyvybingi, nevertingi augalai, pasenę krūmai. Nupirkta traktoriaus arboretumo teritorijos šienavimui ir priežiūrai.

Pagrindinėje arboretumo teritorijoje (augalų kolekcijų skyriuje) pasodinta 180 augalų, papildančių svarbiausių sumedėjusių augalų genčių kolekciją.

Projekto metu išplėstame ir naujai aptvertame Pušūnų ir erikinių augalų skyriuje suformuotos ir estetiškai patraukliai bei patogiai lankytojams atnaujintos sumedėjusių augalų ekspozicijos. Jame pasodinti apie 360 augalų, dauguma jų – pušūnai ir erikiniai, taip pat kiti vertingi ir dideliu dekoratyvumu pasižymintys medžiai ir krūmai, nemažai naujausių veislių atstovų. Skyrius išplėstas, prijungiant prie jo beveik 0,8 ha ploto senąją kolekcinį skyrių su seniausiais arboretumo medžiais bei papildomą, apie 1,4 ha ploto sklypą su tvenkiniu, kuris anksčiau buvo apleistas. Papildomai prijungtame sklype nutiesti nauji takai, išvalytas tvenkinys ir per jį įrengtas tiltelis, pastatyta pavėsinė.

Retųjų medžių ir krūmų ekspozicijoje projekto lėšomis atnaujinti takai, pasodinta 210 retų medžių ir krūmų.

Visuose skyriuose naujai pasodinti augalai ir daugelis senųjų etiketuoti. Pastatius informacinius standus, supažindinančius su arboretumu ir jo kolekcijų paskirtimi ir eksponuojamų augalų ypatumais, sukurta lankytojams skirta arboretumo informacinė sistema.

Išleisti arboretumą pristatantys lankstinukai ir atvirukai. Paruoštas ir VMU tinklapyje patalpintas Dubravos arboretume augančių augalų sąrašas.

Parengta pagal VMU inf.

Jamžintas generolo P. Plechavičiaus atminimas

istoriją ir jos didžias asmenybes. Ažuolynas Karalgirio miške skirtas generolo P. Plechavičiaus atminimo ir jamžinimo garbei. Toks sodinimas – ir būdas kovoti prieš propagandą, kuri šiandien naudojama kaip būdas priešinti visuomenę, kalbant apie masiškai kertamus miškus. Todėl šis projektas man tampa aktualesnis. Karalgirio miške sukurta dar viena nuostabi lankytina vieta mus labiau vienyti ir suartinti su gamta bei praturtinti mūsų vidų savos istorijos suvokimu“, – sakė „LDK palikuonys“ vadovas Gediminas Armonavičius.

Valstybinių miškų urėdija įgyvendino ne vieną su ažuolais susijusį projektą. Šiais metais vyko sambūrio „Gerumo ažuolas“ ir prezidento Valdo Adamkaus susitikimas VMU Šakių RP Kidulių girininkijoje, minint čia prieš dešimtmetį

įveiktą ažuolyną 600-osioms Žalgirio mūšio metinėms atminti.

Rumšiškių liaudies buities muziejaus teritorijoje 2018 m. pavasarį buvo pasodinta 100 neeilinių ažuolų giraitė, kurioje įkurdinti žinomų Lietuvos ažuolų – Stelmužės, Mikalojaus Daukšos, Šventybrasčio ir kitų garsių ažuolų iš visos Lietuvos išauginti palikuonys.

2018 m. pavasarį 2100 lietuviškų ažuoliukų, užaugintų VMU medelynuose, visuomeninės organizacijos „LDK palikuonys“ iniciatyva pasodinti Ukrainoje, Chortycios NP (saloje Dniepro upėje prie Zaporozės miesto), pagerbiant abiejų šalių laisvės kovotojus.

Per maždaug 15 metų Lietuvoje miškininkai padidino ažuolynų plotą nuo 16800 ha iki 24200 ha.

Pasodinta giraitė rūpinsis miškininkai ir licėjaus kadetai

VMU imasi globoti jaunųjų miško bičiulių veiklą

Aplinkos ministerijoje spalio 7 d. aplinkos ministras Kęstutis Mažeika, Valstybinių miškų urėdijos vadovas Valdas Kaubrė ir Lietuvos miškininkų sąjungos prezidentas dr. Vidmantas Verbyla pasirašė trišalę sutartį, kuria atkuriamą Jaunųjų miško bičiulių sambūrio veiklą.

Anot ministro K. Mažeikos, ši sutartis padės atgaivinti ir suaktyvinti JMB sambūrio veiklą, kuri labai svarbi skatinant vaikus mylėti mišką, supažindinant su miškininko profesija. „Turime užsiauginti gamtą mylinčią ir tausojančią miškininkų pamainą“, – sakė ministras.

„Ši diena ypatinga visiems miškininkams, kadangi darbas su jaunaisiais miško bičiais visuomet buvo neatsiejama miškininkų darbo dalis. Valstybinių miškų miškininkai daugelį metų globojo moksleivius, kuriuos vienija meilė gamtai, kuriems įdomi miškininko profesija ir ugdė sąmoningą bei smalsią miško mylėtojų kartą. Džiaugiuosi, kad JMB sambūrio veiklą galėsime atgaivinti, tuo atkurdami ir ilgąmetes sambūrio tradicijas bei sukurdami naujų veiklų jaunesiems miškininkams“, – pažymėjo VMU vadovas V. Kaubrė.

Atnaujinus Jaunųjų miško bičiulių sambūrio veiklą, Valstybinių miškų urėdija užsiims jos koordinavimu, vykdys švietėjišką veiklą apie miškus, organizuos renginius, stovyklas, žygius, paskaitas bei konkursus, sukurs Jaunųjų miško bičiulių internetinę svetainę, aktyvins komunikaciją per socialinius tinklus.

Pasak V. Kaubrės, nors Valstybinių miškų urėdijos regioninių padalinių miškininkai dar bendradarbiavo su pavienėmis mokyklomis ir aktyviais jaunaisiais miško bičiais, nuo šiol JMB sambūrio veikla bus atkuriamą visoje Lietuvoje, į ją bus kviečiami prisijungti nauji nariai.

„Pastaraisiais metais dirbant Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijoje tenka bendrauti su daugeliu vidurinių mokyklų moksleivių, kurie domisi miškininko profesija, žavisi girininko, eiguolio darbu, jiems rūpi miškų apsauga, atkūrimas, domina pažangaus ūkininkavimo metodai, gamtos vertybių išsaugojimas. Tad kiekvieno miškininko pareiga padėti jaunimui įminti miško paslaptis, suvokti jame vykstančius procesus. Vaikystėje gimusi meilė gamtai, miškui išlieka visą gyvenimą, todėl JMB sambūrio veiklos atgaivinimas – svarus indėlis į mūsų šalies miškų klestėjimą ateityje. Labai džiaugiuosi, kad kartu su Aplinkos ministerija, Valstybinių miškų urėdija pasirašėme šią bendradarbiavimo sutartį“, –

VMU archyvo nuotrauka

sakė LMS prezidentas dr. Vidmantas Verbyla. Jis pažymėjo, kad urbanizacijos veikiamos dabartinės visuomenės atitolimas nuo natūralios gamtos, miško – tai tik kelių pastarųjų dešimtmečių reiškinys. Gamtoje mes jaučiamės kur kas natūraliau, negu mieste, nes miškas – kūrybinio įkvėpimo, poilsio ir atgaivos vieta.

Jaunųjų miško bičiulių sambūrio veiklos koordinavimas, kol vyko miškų urėdijų pertvarka, laikinai buvo perduotas VSTT.

JMB sambūrio užuomazgos siekia dar pokario laikus, kuomet miškininkai kviesdavo moksleivius į miškasodžio talkas, globoti žiemą žvėrelius, paukščius. Nuo 1975 m. prasidėjo organizuota, metodiškai vadovaujama mokyklinių girininkijų veikla. Joje aktyviai dalyvavo daugelis girininkų, jų pavadootojų, kitų miškininkų. Bet 1989 m. pradėjus švietimo sistemos reformą, ministerijų reorganizaciją, iš ministerijų pasitraukus mokyklinių girininkijų veiklos organizatoriams, nutrūko mokyklinių girininkijų darbo koordinavimas.

Lietuvos miškininkų sąjungos suvažiavime 1992 m. buvo pasiūlyta atgaivinti šią veiklą ir jaunuosius miškininkus vadinti jaunaisiais miško bičiais. Kiekvienoje miškų urėdijoje JMB būrelių veiklą koordinavo paskirtas visuomeniškas darbuotojas, bendradarbiaudamas su vietos mokyklomis, būrelių vadovėmis. Prie JMB sambūrio veiklos rėmimo ir koordinavimo aktyviai prisidėjo ir LMS.

Baigėsi miško gaisrams kilti pavojingas sezonas

Spalio antroje pusėje, išsivyravus lietingiems orams, Lietuvos miškuose konstatuojama I gaisringumo klasė, todėl baigėsi miško gaisrų sezonas. Šiomet šalies miškuose užregistruoti 156 miško gaisrai 64,16 ha plote, iš jų 60 gaisrų kilo privačiuose miškuose (30,85 ha). Pernai šalyje buvo užregistruota 280 miško gaisrų 200,18 ha.

VMU regioninių padalinių priešgaisrinės komandos bei miškų pareigūnai pagal pranešimus apie kilusius miško gaisrus 2020 m. išvyko į gaisravietes 498 kartus. Šiomet gaisrų buvo beveik dvigubai mažiau nei pernai, padaryta mažesnė žala gamtai. Miško gaisrų židiniams stebėti VMU Kretingos, Kuršėnų ir Nemenčinės RP buvo naudojami ir dronai.

Siekiant pagerinti operatyvų priešgaisrinių pajėgų valdymą, 2021 m. visuose VMU regioniniuose padaliniuose bus

imta naudoti Lietuvos viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų skaitmeninis mobilusis radijo ryšys (SMRRT), kuris leis miško gaisrų gesinimo metu operatyviai bendrauti su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (PAGD) pajėgomis bei Bendruoju pagalbos centru.

Šiuo metu VMU jau pradėjo SMRRT diegimo darbus ir spalio mėn. su tiekėjais pasirašė sutartis dėl 208 skaitmeninių radijo ryšio stotelių įsigijimo ir montavimo. VMU taip pat įsigijo 7 didelius, galinčius gabenti ne mažiau kaip 2 m³ vandens, priešgaisrinius automobilius.

Nuo pavasario, kai tik prasidėjo gaisrams kilti palankus laikotarpis, veikė VMU antžeminė automatinė miško gaisrų stebėjimo sistema – prie monitorių pasikeisdama budėjo apie 50 žmonių, pasiruošusios gesinti miško gaisrus 57 priešgaisrinės komandos, sudarytos iš papildomai samdomų apie 250 darbuotojų.

Apie 300 specialistų sudarė rezervines komandas bei dar 30 žmonių nuolat budėjo priešgaisriniuose bokštuose.

Parengta pagal VMU inf.

Miško sanitarinės apsaugos aktualijos

ZBIGNEV GLAZKO, AM Miškų politikos grupės vyresnysis patarėjas

Kasmet vykstančių Koordinacinės tarybos miško sanitarinės apsaugos klausimais posėdžių metu nagrinėjami aktualūs miško sanitarinės apsaugos klausimai. Šiomet spalio 6 d. Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioniniame padalinėje surengtame posėdyje aptarti miško sanitarinės apsaugos priemonių taikymo saugomose teritorijose ir EB svarbos buveinėse ypatumai. Posėdžio dalyviai lankėsi dviejuose objektuose Dubravos rezervatinėje apyrbėje, įsteigtoje išsaugoti retas miško augavietes, našius spygliuočių medynus ir kitas vertingas augalų bendrijas. Čia sanitariniai kirtimai netaikomi nuo 1968 metų.

Nuo to laiko dėl liemenų kenkėjų vietoj žuvusių spygliuočių našių medynų daugelyje vietų įsikūrė ir suvešėjo lazdynai. Ši būklė nesikeičia jau daug metų. Tarybos nariai pripažino, kad esant tokiai situacijai net ir EB buveinėse, siekiant sudaryti galimybes savaime atželti naujos kartos miško medžiams, būtinas lazdynų kirtimas ar jų krūmų retinimas, paliekant tik po vieną augantį stiebą.

Posėdžio metu apžiūrėti Vaišvydavo girininkijoje 2010 m. rugpjūčio 10 d. škvalo metu pažeisti medynai, kurie nuo to laiko netvarkomi ir palikti kaip mokslo tyrimų objektas ten vykstantiems biologinės įvairovės, miškų ekosistemų pokyčių ir miško atkūrimo procesams stebėti.

Remiantis LAMMC Miškų instituto 10 metų trukmės stebėjimo rezultatais, nustatyta, kad:

- retų vabzdžių rūšių, gyvenančių negyvoje medienoje, įvairovė škvalo pažeistame medyne buvo tokia pati, kaip ir įprastai kirtavietėse kelmuose aptinkamų rūšių įvairovė, skyrėsi tik jų gausumas;

- trūnijančioje medienoje aptinkama tik nedidelė saugomų vabzdžių rūšių dalis, lyginant su kitomis šviesiamėgėmis rūšimis;

- pirmuosius 3 metus po škvalo žolinių augalų įvairovė pažeistuose medynuose stipriai šoktelėjo, padidėjo ir vabzdžių įvairovė (tas pats nustatyta ir plynose kirtavietėse), tačiau

užaugus ir susivėrus lazdynams, žolinė augalija pradėjo nykti, o su jais ir mažėti vabzdžių gausa (skirtingai nuo plynųjų kirtavietėjų, kur – želdiniai susivėrė tik po 10 metų);

- daugelis žygių rūšių, gyvenusių miške, lieka ir plynose kirtavietėse ir toliau sėkmingai atlikdami savo apsaugines funkcijas (kovodami su vabzdžiais, kenkiančiais naujos kartos miško medžiams);

- nekontroliuojamas liemenų kenkėjų plitimas medyne, kuriame netaikytos miško sanitarinės apsaugos priemonės, neigiamai įtakojo aplinkinių eglynų sanitarinę būklę (2011–2019 m. juose po kelis kartus taikyti atrankiniai sanitariniai miško kirtimai, siekiant iškirsti vis naujai atsirandančius kenkėjų apniktus medžius, kol medyne likus mažesniai nei 0,4 skalsumui, plynais sanitariniais miško kirtimais iškirsti visi besiribojantys medynai).

Tiriant miško atsikūrimą nustatyta, kad per 10 metų laikotarpį:

- neruoštoje dirvoje pirmaisiais metais suvešėjo vietės, vėliau – lazdynai ir šermukšniai, tačiau naujos kartos tikslinių rūšių medžių iki šiol neatsirado;

- vietose, kuriose taikytos paramos želmui priemonės (nuartos vagos), gausiai sužėlė minkštieji lapuočiai (drebulės, beržai) ir šiuo metu auga savaiminis drebulynas;

- pasodinus į paruoštą dirvą eglės želdinius ir juos prižiūrint užaugo geros kokybės jaunuolynas.

Posėdžio metu diskutuota, ar būtina kirsti sausuolius sanitariniais miško kirtimais saugomose teritorijose ir Europos Bendrijos svarbos buveinėse. Kadangi sausuoliai neturi neigiamos įtakos miško sanitarinei būklei, todėl negyvos medienos kiekis neturi būti reglamentuojamas Miško sanitarinės apsaugos taisyklėse. Nors teigiama, kad saugomose teritorijose ir EB svarbos buveinėse trūksta stambios negyvos medienos, tačiau mokslškai nepagrįsta, koks kiekis negyvos medienos būtų pakankamas. Nutarta, kad nereikėtų besąlygiškai drausti kirsti pažeistus medžius

ir sausuolius. Kartu pasiūlyta nustatyti teisės aktuose, kad EB miškų buveinėse, kurioms nustatytas apsaugos tikslas, atkurti palankią apsaugos būklę arba pasiekti buveinės susiformavimą dėl to, kad trūksta negyvos medienos, neturėtų būti kertami sausuoliai ir labai pažeisti medžiai (išskyrus apniktus pavojingų medžių liemenų kenkėjų).

Svarstyti atvejai, kai plynųjų sanitarinių miško kirtimų taikymas užkerta galimybę susiformuoti įvairiaamžiams ir įvairairiūšiams medynams ir vertingoms buveinėms. Dažnai atsitinka, kad tokių kirtimų metu iškertami ne tik kenkėjų apnikti, tačiau ir sveiki, gamtiniu požiūriu vertingi medžiai ar jų grupės, nehomogeniški medynai augavietėjų, reljefo rūšinės sudėties atžvilgiu paverčiami taisyklingos formos ir vienodos struktūros želiniais ar želdiniais. Nutarta siūlyti teisės aktų rengėjams patikslinti reikalavimus, nustatant, kad plynieji sanitariniai miško kirtimai II A miškų grupės miškuose ir Natura 2000 teritorijose būtų vykdomi tik žuvusiuose medynuose arba, kai iškirtus apniktus medžius, liktų 0,2 ar mažesnis skalsumas ir būtų paliekami visi sveiki, svarbūs biologinės įvairovės požiūriu ir atsparūs abiotiniams veiksniams medžiai.

Artimiausiu metu Koordinacinės tarybos miško sanitarinės apsaugos klausimais pateikti siūlymai bus svarstomi Aplinkos ministerijoje, dalyvaujant VSTT ir VMT atstovams.

Dubravos rezervatinė apyrbė

VIDMANTO VERBYLOS nuotrauka

Išsaugoti naudojant

Prof. STASYS KARAZIJA

Aplinkosaugos klausimai šiuo metu yra vieni iš aktualiausių pasaulyje ir visos šalys tam skiria nemažai dėmesio. Į šių klausimų sprendimą stengiamasi įtraukti visas visuomenės grupes, kadangi yra įvairių požiūrių į jų sprendimo būdus. Iš vienos pusės tai sąlygoja aplinkosaugos tikslų dvilypumas – klimato kaitos stabdymas ir biologinės įvairovės išsaugojimas, kai jų sprendimo keliai tarpusavyje ne visada sutampa. Kita vertus, skirtingus kelius dažnai siūlo įvairių interesų turinčios visuomenės ir specialistų grupės.

Miškininkai visada buvo pirmosiose gamtos saugotojų gretose. Tą sąlygoja miškas, kaip gamtinis objektas, ir pati specialybės specifika. Juk pats miškų mokslas atsirado iš reikalo tausoti miškus. Jis kūrėsi Vakarų Europoje, kur vystantis pramonei, ypač kalnakasybai ir metalurgijai, miškai buvo intensyviai naudojami medienos poreikių tenkinimui ir kilo pavojus, kad taip naudojant greitai jų neliks. Tokiu būdu gimė idėja reguliuoti miškų naudojimą, sukurta darnaus miško koncepcija, kurią įgyvendinant išsaugomas ne tik miškas, bet ir jo įvairovė, sąlygojama medynų amžiaus skirtumų. Atsirado miško, kaip gamtos reiškinio, prigimties pažinimo reikalas, išsivystė miškų mokslo šaka – miškotyra, dabar dažniau vadinama miško ekologija, kaip teorinis miškininkystės, o taip pat ir miškų bioįvairovės pažinimo bei jos išsaugojimo pagrindas.

Būdami arčiausiai gamtos ir matydami jos įvairovę, miškininkai bene pirmieji ir ėmėsi iniciatyvos išskirtinai išsaugoti atskirus gamtos objektus, atskiras kuo nors ypatingas teritorijas ar jų dalis. Tačiau tokių teritorijų nebuvo daug ir ne jos išsaugojo tą

bioįvairovę, kurią turime dabar. Ši įvairovė susiformavo žmogaus naudojamame miške.

Laikui bėgant kito miško darbų technologijos, kito ir jų poveikis miško ekosistemoms. Nemažai dabartinių miškų buveinių su brandaus amžiaus medynais susiformavo dar tada, kai darbai miške buvo atliekami naudojant senovines tradicines technologijas: kirtimus rankiniais pjūklais, medienos ištraukimą arkliais, atkūrimu savaiminį atžėlimą arba sėjimą bei sodinimą į mažas, mikroreljefo nekeičiančias rankiniu būdu paruoštas aikšteles. Tokios technologijos, nekertant didelių biržių ir esant gana aukštam kirtimo amžiui, nedarė didelio poveikio miško bendrųjų formavimosi procesams. Vėliau atsirandant vis daugiau miško darbus lengvinančios ir darbo našumą didinančios, bet aplinkai didesnį poveikį turinčios technikos, didėjo jos poveikis miško buveinėms, jų aplinkai, augimvietės sąlygoms.

Lietuvoje ypatingai neigiamas poveikis pasireiškė XX a. 9 dešimtmetyje pradėjus naudoti pirmąsias medžių kirtimo, šakų genėjimo mašinas ir kitą sunkiąją techniką, bet nesukūrus aplinką saugančių technologijų.

Kai kurios to meto didelės kirtavietės buvo panašios į „tankodromus“, kur nepažeisto dirvos paviršiaus likdavo tik apie ketvirtadalį kirtavietės ploto.

Pastaruoju metu biržėse naudojant tobulėnes kirtimo mašinas, leidžiančias nukirsti medžius nenuvažiuojant nuo valksmo, medieną išvežant savikrovėmis medvežėmis, išsaugoma apie 80 proc. nepažeisto kirtavietės ploto su visa ten buvusia gyvosios dirvožemio dangos augalų, grybų ir dirvožemio faunos rūšine sudėtimi. Žinoma, po plyno kirtimo keletą metų, kol susiformuoja nauja miško kaita – jaunuolynas, būna nepalanki aplinka kai kurioms pavėšį mėgstančioms rūšims. Jos skursta, o kai kurios, kaip pavyzdžiui, kiškiakopūstis, laikinai išnyksta. Daugiau paplitusioms rūšims tai nekelia jokio pavojaus ir jos greit atsikuria susiformavusiame medyne. Saugomose teritorijose – botaniniuose, zoologiniuose draustiniuose, kur yra retų saugotinių rūšių, vykdomi tik neplyni kirtimai.

Pokaryje pradėjus kurti šiuolaikinio tipo saugomas teritorijas–draustinius, buvo **paskleistas ir iki šiol gajus mitas, kad geriausias saugojimo būdas – bet kokio**

naudojimo uždraudimas. Netgi į saugomų sąrašą įrašytus senųjų dvarų parkus siūlyta saugoti konservuojant. Gyvenimas paneigė šį mitą. Parkai, kurie buvo tik sąrašuose „saugomi“, sunyko, o išliko naudojami ir tvarkomi.

Gamtosaugininkai jau įsitikino ir ūkinės veiklos uždraudimo žala saugomų teritorijų pievose, ganyklose. Čia uždraudus sienavimą ir ganiavą, jos pradėjo apaugti krūmais, suvešėjo žolinė augalija, užgožianti tas rūšis, dėl kurių ši teritorija buvo paskelbta saugoma. Padaryta ir ūkinė žala: atėmus veiklos bazę, sunyko vietiniai gyvulininkystės objektai. Dabar reikia papildomų investicijų imituoti čia buvusią ūkinę veiklą. Į Kuršių neriją, Žuvinto rezervatą vežamos avys, kad ganiava atkurtų tą bioįvairovę, kuri buvo prieš uždraudžiant šiose teritorijose bet kokią ūkinę veiklą.

Su saugomomis miškų teritorijomis reikalas sudėtingesnis. Vis dar neatsisakoma mito, kad rezervatuose yra didžiausia biologinė įvairovė. Kai kurioms rūšims rezervatinis režimas yra palankus, bet ne visoms. Rezervatai skirti ne bioįvairovės gausinimui, o natūralių ekosistemų pavyzdžių išsaugojimui gamtos pažinimo, stebėjimo ir tyrimo tikslais. Dėl jų kiekio ir vietų galima diskutuoti, bet kol kas niekas nepateikė įtikinamų argumentų, kad jų plotus reikia išplėsti. Svarbu ne rezervatų plotas, o jų apimama buveinių įvairovė.

Kitose saugomose miškų teritorijose ūkinė veikla nėra visiškai uždrausta, bet bandoma ją reguliuoti labai keistais principais. Iki šiol visa Lietuvos miškų ūkio sistema rėmėsi principu „blogesnę medį kirsk, geresnę palik“. Vokietijoje remiantis šiuo principu buvo sukurta vadinamoji tūrio ugdymo sistema, kurią tuometinis miškų ūkio ministras A. Matulionis bandė diegti ir Lietuvoje. Kiek ši konkreti sistema buvo racionali ir veiksminga – klausimas diskusinis, bet minėto principo taikymas visoje miškų ūkio sistemoje davė tokius rezultatus, kad per 4 dešimtmečius vidutinis medienos tūris viename hektare padidėjo beveik 2 kartus, bendras visų miškų medynų tūris ir brandžių medynų plotas – daugiau kaip 2 kartus. Kartu reikia pabrėžti, kad ta biologinė įvairovė, kuri buvo kuriant dabartinių saugomų teritorijų sistemą, suformuota būtent tuo laikotarpiu. Brandžių medynų ploto ir tūrio padidėjimas leido nepriklausomybę atgavusiai Lietuvai padidinti medienos kirtimo apimtį ir apsirūpinti mediena iš savo miškų. Deja, tas sukėlė didelį kai kurių gamtosauugininkų susierzinimą.

Dabar gamtosauugininkai siūlo, vadovaudamiesi vien gamtosauginiais tikslais, miškų ūkio veikloje taikyti priešingą aukščiau minėtam principą – „geresnę medį kirsk, blogesnę palik“. Iš pirmo žvilgsnio ir nesivarginančiam galvoti miškininkui šis principas gali pasirodyti labai patrauklus – vienkartinė nauda kertant geresnę medį didesnė, negu kertant blogesnę. Bet gerai pagalvojus, verta suklusti, kur veda toks principas. Juk tai medynų sudarymas, jų produktyvumo ir medienos kokybės praradimas ateityje, medžių selekcinės vertės mažėjimas. Šiuo principu vadovaujasi ir tie, kurie nori iš gamtos tik imti ir nieko jai neduoti.

Pasvarstykime, ką duoda šio principo taikymas gamtosaugai. Suprantamas palikimas retesnių, biologinei įvairovei vertingų rūšių medžių ar medžių su lizdais, uokšais ir pan. Bet ką duoda palikimas medžių keružių arba medžių su labai išvystyta laja („vilklų“)? Apie šio principo taikymą ugdymo kirtimuose net kalbos negali būti. Nesuprantamas ir dabar įteisintas besąlygiškas reikalavimas biržėje palikti biologinės įvairovės medžius netgi tada, kai nėra šiuo požiūriu vertingų medžių. Galima būtų įteisinti palikimą biržėje nekirsto miško ploteliu, kurie tikrai galėtų padidinti bioįvairovę, bet palikti pavienius niekuo neišsiskiriančius medžius nėra jokios prasmės. Kaip nėra prasmės ir dabar labai propaguojamo kuo didesnio kiekio negyvos medienos palikimo miške ir kirtavietėse, motyvuojant terpės grybams ir smulkiajai faunai reikalingumu. Motyvas nerimtas. Negyvos medienos Lietuvos miškuose yra pakankamai: vidutiniškai 1 ha yra 16 m³ negyvos medienos (neskaitant kelmų ir šaknų), iš jų – 11 m³ sudaro stiebų mediena. Taigi, tiek grybams, tiek gyvūnams gyvenamosios terpės pakanka. Pagaliau ir šių rūšių funkcija ekosistemoje yra negyvosios organinės medienos ardymas, o ne kažkokia specifinė. O šių rūšių įvairovės priklausomybės nuo negyvos medienos kiekio patikimų įrodymų nėra.

Ypač keistai atrodo dabar ruošiamų EB svarbos buveinių tvarkymo rekomendacijos, kur visų tipų buveinėse sanitariniai kirtimai, o daugelyje ir ugdomieji, laikomi blogiu. Kai Lietuvoje įvairių tipų buveinių priskirta visiškai nesilaikant europinių šių buveinių skyrimo rekomendacijų ir daugelis neatitinka ten nurodytų kriterijų, sutvarkyti jas iki tinkamos būsenos be ugdymo kirtimų neįmanoma. Visų EB svarbos buveinių tikslas – išlaikyti atitinkamą rūšinę sudėtį ir struktūrą. Negyvos medienos kiekio didini-

mas jose prie šio tikslo įgyvendinimo niekuo nepripisdeda. Taigi, sanitariniai kirtimai čia joks blogis. Susidaro išpūdis, kad norima ne saugoti atitinkamų tipų buveines, o paversti visas šias teritorijas taiga, kurios pagal augalijos klasifikacijos kriterijus ir rajonavimo schemas Lietuvoje iš viso negali būti.

Daugelis aukščiau paminėtų reikalavimų yra pertekliniai, niekuo nepagrįsti. Biologinę įvairovę galima išsaugoti ir vykdant miško ūkinę veiklą, vadovaujantis miškų mokslo sukauptomis žiniomis, ypač pastarųjų metų miško bendrųjų raidos tyrimų, kurie gana plačiai vykdyti ir Lietuvos miškų institute, duomenimis, taikant šioje veikloje gamtai artimo miškų ūkio principus, diferencijuojant šią veiklą priklausomai nuo pagrindinės atskiro miško funkcijos (miškų grupės ir saugomos teritorijos pobūdžio), griežtai laikantis aplinką saugančių technologinių atskirų darbų atlikimo reikalavimų. Negalima pasakyti, kad visi šie reikalavimai šiuo metu yra įvykdomi. Reikia platesnio neplėnų kirtimų būdų taikymo, griežto technologinės drausmės laikymosi, miško atkūrimo technologijų tobulinimo, panaudojant savaiminį atžėlimą, želdinimą į neruoštą dirvą ir dirvos ruošimą mažiau pažeidžiant jos paviršių. Tačiau nereikia galvoti apie atsisakymą plėnų kirtimų. Netgi saugomose teritorijose nedidelio ploto plyno kirtimo biržės atskirais atvejais yra naudingos. Mažai ką laimėtume ir labai sumažindami kertamų biržių plotus, nes tai priverstų daug kartų grįžti į tą patį miško sklypą, vietoj to, kad paliktume jį ilgesnį laiką ramybėje.

Darna miškų ūkio principų taikymas leidžia sukurti įvairiaamžį mišką net daliai medynų esant vienaamžiams. Tai pasitarnauja ir biologinės įvairovės išsaugojimui, ir kitam aplinkosaugos tikslui – klimato kaitos stabdymui. Ne dabar taip propaguojamos sengirės, o jauni ir pusamžiai medynai daugiausia suriša anglies dioksido. Perbrendęs medynas šiuo požiūriu neutralus – kiek medienos priauga, tiek ir atkrenta, kiek suriša CO₂, tiek jo ir atpalaiduoja pūvant negyvai medienai.

MG archyvo nuotraukos

Kur slepiasi reliktinių 11000 metų senumo rytinės Baltijos jūros pakrantės paprastosios pušies populiacijų palikuonys?

Akad. DARIUS DANUSEVIČIUS, dr. JURATA BUCHOVSKA, Vytauto Didžiojo universitetas
Akad. VLADAS ŽULKUS, Klaipėdos universitetas

(tęsinys, pradžia 9 nr.)

Tyrimų rezultatai

Motininio paveldėjimo mitochondrinės DNR tyrimas parodė, kad jūroje rastos pušys yra taip vadinimo A mtDNR tipo, t. y. išplito iš pietuose esančių LGM prieglobsčio šaltinių, todėl sutampa visuotinai priimtina pirminio paprastosios pušies plitimo bangos iš Pietų Europos versija. Po to sekė migracijos bangos B mitochondrinės DNR tipo pušų iš dabartinės Ukrainos rytinės dalies ir aplinkinių regionų.

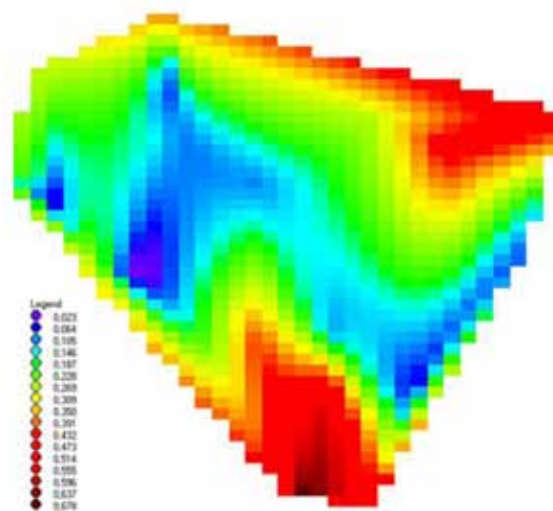
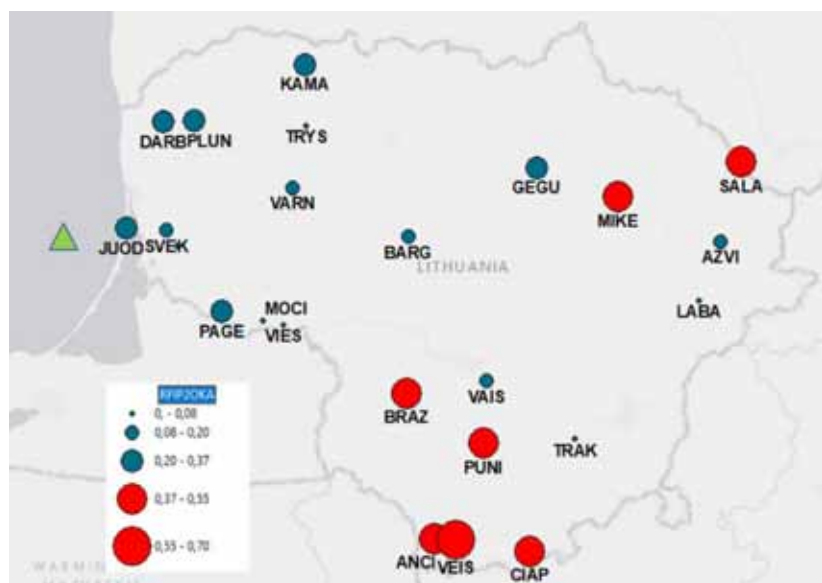
Bajeso genetinio priskyrimo analizė parodė, kad jūroje rasti pušies individai RF_I_BOK2A ir RF_I_BOK2B stipriausiai genetiškai siejosi su pietų Lietuvos paprastosios pušies populiacijomis (7 pav.). Svarbu pažymėti, kad šios sąsajos dėsningos, kadan-

gi aukštos genetinio priskyrimo tikimybės (>0,5) buvo su visomis penkiomis Pietų Lietuvos populiacijomis, o su Veisiejų populiacija genetinio priskyrimo tikimybė net viršijo 0,7 (7 pav.). Kiekvieną referencinę Pietų Lietuvos paprastosios pušies populiaciją atstovavo 25–50 medžių grupė, kas padidino priskyrimo statistinį patikimumą. Dzūkijoje vyrauja nederlingos Nae augavietės ir kerpšilio pušynai, prisitaikę augti nederlinguose priemolio dirvožemiuose. Čia galima ieškoti šių asociacijų priežastingumo, kadangi holoceno periodo metu temperatūra buvo aukštesnė, o pajūryje taip pat vyravo smėlio–priemolio dirvožemiai. Taip pat santykinai aukštesnės priskyrimo tikimybės rastos Mikierių ir Salako populiacijoms.

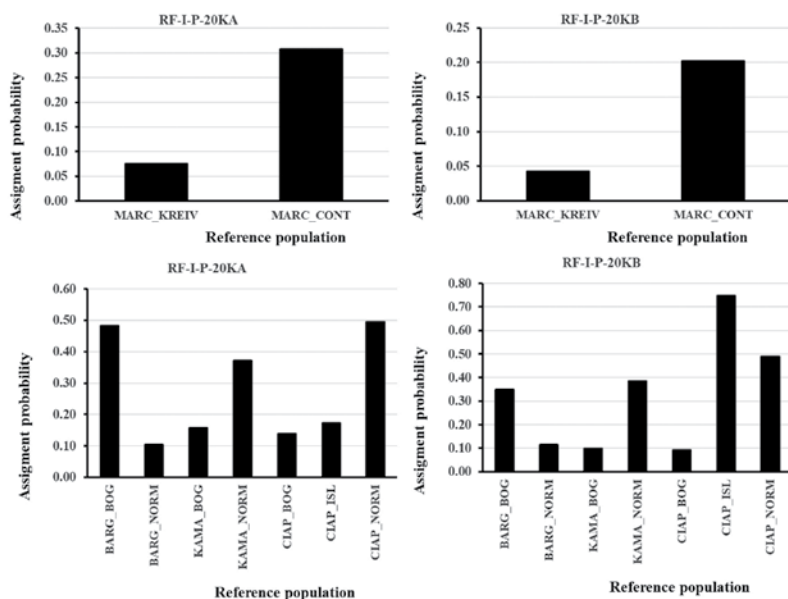
Įdomu, kad Juodkrantės sengirės populiacijos panašumas su jūroje rastais pušies

medienos pavyzdžiais buvo mažesnis. Interpoliuotų genetinio priskyrimo tikimybių erdvinis kontūrinis žemėlapis leidžia daryti hipotetines prielaidas, kad pirmo poledynmetinio plitimo bangos populiacijos buvo atskirtos vėlesnių migracijos bangų intarpais ir išliko specifinėse adaptacinėse aplinkose – tokiose kaip Dzūkijos smėlynai. Ištyrėme tik du jūroje rastus pušies individus, todėl rezultatus pristatome kaip pirminius.

Lyginant genetines sąsajas tarp jūrinės medienos ir pelkinių paprastosios pušies populiacijų, rezultatai parodė, kad jūrinės pušies genetinio priskyrimo tikimybės pelkinės pušies populiacijoms buvo reikšmingai mažesnės nei gretimai augančioms normalaus drėkinimo režimo augviečių populiacijoms visose trijose Lietuvos pelkėse (8 pav.). Panašiai ir su

7 pav. Kairėje – Baltijos jūroje rastos 11000 metų amžiaus pušies individo RF_IP_20KA genetinio priskyrimo dabartinėms Lietuvos paprastosios pušies populiacijoms tikimybių geografinis pasiskirstymas. Daugumą Lietuvos populiacijų atstovavo 25–50 medžių. Genetinė priskyrimo tikimybė svyruoja nuo 0 iki 1. Raudonai pažymėtos genetinės priskyrimo tikimybės aukštesnės nei 0,5, kas rodo reikšmingas genetines asociacijas. Dešinėje – genetinių priskyrimo tikimybių interpoliuotų erdvinį reikšmių kontūrinis žemėlapis.

8 pav. Jūroje rastų pušies individų RF_IP_20KA (kairėje) ir RF_IP_20KB (dešinėje) Bajeso genetinio priskyrimo tikimybės daugiastiebiams paprastosios pušies morfotipams ir šalia augančiai kontrolei (Dzūkija, viršuje) ir pelkinėms populiacijoms (apačioje). Kiekvieną Lietuvos populiaciją atstovavo 25–50 medžių. Priskyrimo tikimybės maksimali reikšmė yra 1, o tikimybe viršijanti 0,5 rodo reikšmingas genetines sąsajas. X ašyje „BOG“ – pelkė, NORM – normalaus drėkinimo režimo augavietės medžių grupė. BARG – Bargailiai, KAMA – Kamanos, CIAP – Čepkeliai.

9 pav. Kairėje – Čepkelių salos paprastosios pušies medžių grupė, turinti stiprias genetines asociacijas su jūroje rastu 11000 metų amžiaus p. pušies individu (genetinio priskyrimo tikimybė >0,7). Aplink salą augančios pelkinio morfotipo p. pušys, priešingai nuo saloje augančių, nebuvo stipriai susijusios su jūroje rastomis pušimis (dešinėje).

Dzūkijoje rastais daugiastiebiais paprastosios pušies morfotipais – genetinės priskyrimo tikimybės daugiastiebiams paprastosios pušies morfotipams buvo ženkliai mažesnės

nei gretimoms vienastiebių pušies medžių grupėms (8 pav.). Todėl darome išvadą, kad jūrinė pušis genetiškai nesisiejasi nei su pelkine nei su daugiastiebie pušimi. Tačiau

buvo viena įdomi išimtis – Čepkelių pelkės saloje auganti nedidelė ilgaaamžių pušų grupė, kuriai vienas iš jūroje rastų individų buvo priskirtas net su 0,7 tikimybe (9 pav.).

UAB „PGM TECHNIKA“
Plento g. 6, Užliedžiai,
54305 Kauno r.

www.pgmtechnika.lt

Tel. 8 683 24140 (Aidas)
El. paštas info@pgmtechnika.lt

Tel. 8 656 82777 (Darius)
El. paštas darius@pgmtechnika.lt

Tel. 8 607 77723 (Renaldas)
El. paštas renaldas@pgmtechnika.lt

PATIRTIS + INOVACIJA = PROVERŽIS

nokian
TYRES

nokian
GROUND KING

-PADANGOS
SU IŠSKIRTINIŲ PROTEKTORIUMI
laukuose, keliuose ir miškuose

Lapų mitybinių medžiagų grįžimas į dirvą

DR. BANGA GRIGALIŪNAITĖ, ANTANAS STACKEVIČIUS, draugija „Žaliuojanti Vilnija“

Vėstant rudeniškiems orams, parkuose, želdynuose žemę ima dengti margaspalvių lapų kilimas, kuris vieniems grožis, kitiems miesto tarša, treči juose mato ir natūralias trąšas medžiams pavasarį geriau suvešėti. Žali, sveiki, nepažeisti ligų ir kenkėjų augalo lapai yra kiekvieno augalo asimiliacijos organai. Panaudodami šaknų siurbiamas vandenyje ištirpusias mineralines medžiagas ir ore esantį anglies dvideginį bei pasitelkdami saulės energiją, jie sintetina organines medžiagas. Lapuose pagaminti angliavandeniai, rūgštys, vitaminai ir kitos medžiagos keliauja į žiedus, vaisius bei kitas augalo dalis.

Teigiama, kad 4 brandžių medžių lapų išskirto deguonies užtenka vienam žmogui per parą. Todėl svarbu, kad augalai turėtų gausią sveiką lapiją ir kad jiems pakaktų saulės šviesos šiai gamybai.

Pagal užsienio ir Lietuvos mokslininkų atliekamus lapų nuokritų kokybės tyrimus, daugiausiai mineralinių medžiagų lapų nuokritose sudarė azotas, kalcis, kalis.

Klevų, liepų, beržų lapai chemine sudėtimi prilygsta vaismedžių lapams. Juose randama daugiau azoto, kuris skatina puvinimo procesą, todėl jie skaidosi greičiau, negu ąžuolų, ypač raudonųjų, kurie turi daug rauginių medžiagų trukdančių irti. Įvairių medžių lapų cheminė sudėtis yra skirtinga. Tai priklauso ir nuo ekologinių sąlygų, kur auga medžiai.

Liepų, klevų, beržų, uosių, kaštonų lapai, nors ir būna pažeisti grybinių ligų – miltligės, dėmėligės ar juodligės, tinka kompostavimui. Miltligės vaisiakūniai suyra jau 1–2 cm dirvožemio gylyje.

Kaštonų lapų nuokritas su keršųjų kandelių lėliukėmis taip pat gali būti kompostuojami. O pušų spygliai kompostavimui turi būti kraunami atskirai, nes supuvusi rūgšti jų masė tinka tik rododendrams, šilauogėms mulčiuoti.

Parkų ir miškų paklotėje yrant nuokritoms vyksta organinių medžiagų skaidymosi procesai. Lapuočių medžių paklotės pH būna neutralaus ar vidutinio rūgštingumo. Čia auga ir gausi žoliniai

Auksu spindinčių lapų kilimas parke

augalų įvairovė, kuri saugo dirvožemį nuo mechaninio poveikio, palaiko drėgmę medžiams.

Deja, rudenį pastebime, kad parkuose mechanizuotai surenkant nuokritas su lapais tiesiog nuskutama ir žolinė danga, suardomas net paviršinis dirvožemio sluoksnis su augalų šaknimis. Tokiu atveju šaltomis žiemomis nušala jaunų medelių šaknys, o sausringais pavasariais medžiams greičiau pritrūksta drėgmės. Taip švarinant parkus padaroma didelė žala medžiams, nes jiems būtinos ir mineralinės medžiagos, gaunamos iš pūvančių nuokritų.

Tenka matyti, kaip parkų prižiūrėtojai nušienautą žolinę augaliją ilgam palieka krūvose. Į tokias suspaustas krūvas nepatenka oras, žūva naudingosios puvinimo bakterijos, žolė „dega“, pakyla aukšta

Nuskusta žolinė danga rudenį

Suardytas paviršinis žemės sluoksnis

Nepašalintos lapų nuokritas apsaugo augalus žiemą ir tampa trąša

Nušienauti medeliai

Kompostavimui tinkami ir ligų pažeisti lapai

Vien samanos žaliojoje vejoje

temperatūra, sklinda dvokas, vėliau įsiveisia pelėsiniai grybai, kurių sporas toli išnešioja vėjas. Jautresniems parkų lankytojams tai gali sukelti alergijas. Todėl nupjauta žolė turi būti natūraliai paskleista po medžiais arba išvežama kompostavimui.

Ištisai nuolat šienaujant žolinę dangą želdynuose, kur auga spygliuočiai ir lapuočiai, įsiveisia samanos, kurios sudaro rūgščių terpę ir skurdina pastarųjų augimą. Tokie vejojai iš po samanų prasiskverbia tik kiaulpienė, baltieji dobilai, varputis. Palikus lapų nuokritas supūti, per 2–3 metus vejoje įsivyratų žolių dangą, kuri nustelbtų samanas.

Nupjautos žolės krūvose įsiveisia pelėsis

Lapai – apsauga ir trąša peržiemojusiems augalams

Manome, kad želdynuose turi būti išlaikytas natūralus grįžtamasis ryšys. Medžių lapai, kaip puiki mitybinė terpė, turi grįžti į žemę, o iš jos atgal į medį, nes lapų nuokri-

tos praturtina dirvožemį humusu, gerina jo struktūrą. Todėl ir miestų žaliosiose vejojose augančių medžių nuokritas turėtų būti surenkamas ir kompostuojamas.

Informacija apie supirkimo kainas ir sąlygas internete www.likmere.lt
telefonais 8 340 60054, 8 687 51927, el. paštu info@likmere.lt

Dideliais kiekiais
SUPERKAME BERŽO RAŠTUS
nuo 16 cm skersmens

LIKMERĖ

Kaip uždirbti iš savo investicijos?

Nuo seno miškas žmogui buvo naudingas dėl įvairiausių dalykų. Labiausiai miško pirkėjus ir pardavėjus domina atsiperkanti investicija į mišką. Visgi, miškas yra kiek kitoks turtas nei namas ar butas miesto centre. Miškas – išskirtinis nekilnojamas turtas, kuris kiekvienais metais miško savininkui gali prikaupti maždaug 8,3 kub. m. medienos. Taigi ruošiantis investuoti į jį, būtina žinoti pagrindines miško sąvokas, suprasti, kaip nustatoma miško vertė ir kuo pasikliauti, norint, kad investicija nešytų realias pajamas, o dalį pinigų būtų galima iškart susigrąžinti.

Ilgalaikė investicija

Perkant mišką daug kas priklauso nuo pačio investuotojo, jo noro domėtis bei turimų žinių apie miškus. Kiekviena medžių rūšis skirtingai pasiekia savo brandą, bet iš esmės miškui užaugti reikia nuo 50 iki 100 metų. Tik pasiekus atitinkamą miško brandą yra leistini miško kirtimai (<https://blog.miskoaukcionas.lt/misku-kirtimo-rusys-ir-taisykles/>).

Ar daug žmonių nusprendžia pirkti mišką vaikams ar anūkams, kad po šimto metų jie galėtų gauti iš jo kažkokios naudos? Pastaruoju laikotarpiu į mišką buvo beveik tik žiurima kaip į trumpalaikę investiciją. Vyko masiniai miškų supirkinėjimai ir pardavinėjimai užsienio kapitalo įmonėms. Visgi, įsigaliojus miško plotus ribojantiems įstatymams, dauguma užsienio kapitalo įmonių pasitraukė iš Lietuvos. Dėl šios priežasties susiformavo nauja tendencija – miško pirkimas su ilgalaikę perspektyva, kadangi šiuo metu yra žymiai lengviau realizuoti nedidelius, 1–2 ha miškelius, kuriuose būtų galimas ūkininkavimas.

Taigi, miškininkystės srityje nauja tendencija suformavo daugelio žmonių pašąmonėje

pirkti mišką bent jau 10 metų, po kurių miško savininkai atleidžiami nuo gyventojų pajamų mokesčio valstybei.

Naudą teikiančios medžių rūšys

Susiplanavus kuriam laikotarpiui norima investuoti, būtina apgalvoti ir kokią mišką reikėtų geriau įsigyti. Miške augantys medžiai yra skirtingi ir nevienodai teikia pridėtinę vertę. Specialistų teigimu, labiausiai apsimoka investuoti į IV grupės ūkinius miškus, kuriems subręsti būtų likę nuo 10 iki 20 metų. O labiausiai neapsimoka pirkti II grupės miškų – draustinių ir rekreacinių miškų, kuriuose ūkininkavimas yra beveik neįmanomas.

Idealus variantas būtų, jog miške vyrautų beržynai arba eglės, pušys. Kadangi miškas niekada nebus vienalytis, svarbu, kad kuri nors iš šių išvardintų medžių rūšių dominuotų miške, nes jų mediena yra populiariausia ir tuo pačiu paklausiausia rinkoje. Venkite baltalksnių ir kitų trumpo augimo medžių! Jie jokios pridėtinės vertės jūsų miškui neatneš. Pavyzdžiui, šiuo metu kai kurios miškus kertančios įmonės teigia, jog baltalksniai biržėje skaičiuojami nuline kaina. Tai reiškia, jog baltalksnio ruošos darbai kainuoja panašiai kiek ir medis yra vertas. Daugiau apie medienos kainas (<https://app.clickup.com/t/3eedxu>)

Atsirinkus mišką pagal rūšinę sudėtį, kokie medžiai jame vyraus, svarbu patikrinti ir miško drėgnumą. Miške turi vyrauti normalaus drėgnumo (N) arba laikinai šlapios augavietės (L).

Kokio miško nereikėtų pirkti

Miške neturėtų būti pelkių. Nebent pelkė būtų kaip priedas prie miško ir nebūtų įskaičiuojamas į miško kainos dalį. Neapsimoka pirkti ir kirtaviečių, nes tikriausiai reikės investuoti į jų atsodinimą, o tai būtų išlaidos be realios galimybės jas atsiiinti ateityje. Deja, daugelis apsigaua su parduodamomis kirtavietėmis, nes jas siūlo už neįtikėtina žemas kainas.

Nerekomenduojama taip pat pirkti ke liams savininkams priklausančio miško, nebent būtų notariškai patvirtinta miško naudojimo tvarka bendrojoje nuosavybėje. Nusipirkęs mišką su nenustatyta naudojimo tvarka, žmogus nežinos, kurioje vietoje yra jo miško dalis. Dažniausiai dėl naudojimo tvarkos su miško savininkais nepavyksta susitarti net ir teisme, todėl perduoti tokį mišką tikrai nelengva.

Kaip gauti pinigų ką tik įsigijus mišką

Miško priežiūros darbai ne ką menkesnis dalykas nei miško išsirikimas. Rekomenduojama iš karto nusipirkus mišką su žeme nieko nelaukti ir jame pradėti atitinkamą ūkinę veiklą. Pavyzdžiui, pagrindinius ar einamuosius kirtimus, jei jie tik yra leidžiami miške. Kad kirtimai būtų atliekami teisėtai ir nesukeltų problemų ateityje, reikia užsakyti miškotvarkos specialistų parengtą miškotvarkos projektą ir atrėžti biržę. Toje biržėje rekomenduojami ištisiniai matavimai, kuriuos atlikus sužinome tiksliausią įmanomą medynų tūrį. Gera žinia tiems, kurių miško sklypas yra mažesnis nei 3 ha ploto, nes jiems jokių miškotvarkos projektų nereikia.

Kad miško savininkas pradėtų gauti tiek pinigų, kiek iš tikrųjų turėtų gauti pagal atliktus skaičiavimus, jam nevertėtų pačiam kirsti miško ir pardavinėti medienos. Noras gauti kiek įmanoma daugiau finansinės naudos iš kirtimų, kai jau buvo įsigytas miškas ir išleista didelė pinigų suma, gali suteikti nuostolių.

Dažnas atvejis, kai miško savininkai pagal gautus kirtimo dokumentus patys suskaičiuoja, kokią pinigų sumą jie turėtų gauti, nusamdo kirtėjus ir patys pradeda prekiauti mediena. Problema ta, jog neatlikus ištisinių matavimų, negali sužinoti tiksliai, koks medienos tūris yra biržėje, kurioje norima atlikti kirtimus. Miško kirtėjai ir medžius iš biržės traukiantys darbininkai skaičiuoja taip, kad jiems būtų kuo didesnė nauda. Neturint pa-

YTAUTO KNYVOS nuotrauka

tirties sudėtinga nuspręsti, kokiais sortimentais pajauti rąstus, o po to – kam juos parduoti.

Tik turint tikslius tūrio matavimus bus galima atlikti sąžiningą ir pelningą nekirsto miško pardavimą, o pardavus nereikės galvoti, kodėl kiekis buvo mažesnis, nei tas, už kurį buvo sumokėta kitoms įmonėms, kurios atliko kirtimo darbus. Be to, specialistų teigimu, nekirstą mišką labiausiai apsimoka parduoti aukcione. Vienas iš keleto aukcionų Lietuvoje – *miskoaukcionas.lt*. Šiame tinklapyje realiu laiku galima pamatyti kaip varžosi įmonės dėl įvairaus tipo miškų ir kaip yra keliamos jų kainos: (<https://www.miskoaukcionas.lt/aukcionai/>).

Ilgainiui pajamos gaunamos įvairiais būdais

Sprogus medienos kainų burbului, šiemet medienos kainos po truputį pradeda

kilti. Po truputį brangsta ir brandūs miškai. Tai dar viena priežastis, dėl kurios reikėtų mišką pirkti ilgalaikiai investicijai. Svarbu nepamiršti, jog turint brandų mišką būtina atlikti atitinkamus kirtimus pagal nustatytas Miško kirtimo taisykles. Žinant, kada geriausia kirsti, bus išvengta tokių problemų, kaip medžių puvinimas ar nepageidaujami kenkėjai (žievėgraužiai tipografai), kurie mažina medienos vertę.

Jei nekalbėtume apie planuojamą miško ar medienos pardavimą, vis tiek būtina rūpintis mišku ir jo neapleisti – šviesinti jaunuolynus, atlikti retinimus, einamuosius kirtimus. Jei miškas bus apleistas, vėliau jį sutvarkyti ir suteikti jam tokios vertės, kurios norėtumėte, bus žymiai sunkiau ir brangiau. Be to, atkuriant kirtavietes nereikėtų laukti Miškų įstatyme leidžiamų 3 metų, jei atso-dinimas numatytas miškotvarkos projekte.

Jei yra noras atgauti pinigus iškart, mišką naudingiausia parduoti aukcione. Tik ten miško pardavėjas gali būti užtikrintas, kad gaus aukščiausią kainą, kurią pasiūlys pirkėjas. Niekas nesiderės ar nemažins miško kainos. Internetinėje aukciono platformoje realiu laiku šimtai Lietuvos įmonių varžosi dėl miškų ir kelia jų kainas iki nematytų skaičių. Pavyzdžiui, neseniai aukcione buvo parduotas miškas už 105 tūkst. eurų, nors jo pradinė kaina buvo 70 tūkst. eurų. Ir tai tik vienas iš daugelio pavyzdžių.

Iš miško galima gauti pajamų pardavus jį ar medieną, sulaukus tūrio prieaugio ar net kainų pokyčio. Svarbu, jog investuotojas žinotų pagrindinius dalykus apie mišką ir kuo pasikliauti, norint gauti už jį aukščiausią kainą.

Monika JANKAUSKAITĖ,
Tadas PALAIMA

MIŠKO AUKCIONAS

Miškų ir medienos prekybos platforma.
Parduok brangiau!

Medienos produktų eksporto ir

RAIMUNDAS BEINORTAS, Lietuvos medienos pramonės įmonių asociacijos „Lietuvos mediena“ direktorius

Statistikos departamento duomenimis, pirmąjį 2020 m. pusmetį lyginant su 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu Lietuvos eksportas sumažėjo 8,6 proc. ir siekė 13,2 mlrd. Eur, o importas – 13,8 proc. ir siekė 13,6 mlrd. Eur. Lietuvos užsienio prekybos deficitas sudarė 0,4 mlrd. Eur ir buvo tris kartus mažesnis nei 2019 m. I pusmetį.

Eksportas. Per 2020 m. sausio–birželio mėn. Lietuvos užsienio prekybos apyvarta mediena bei jos gaminiais (įskaitant popierių ir jo produktus) sumažėjo 7,2 proc. ir sudarė 2,22 mlrd. Eur. Eksportuojamos produkcijos vertė buvo daugiau nei du kartus didesnė nei importuojamos, o teigiamas prekybos saldo per metus nuo 0,95 mlrd. Eur susitraukė iki 0,85 mlrd. Eur.

Per pusmetį medienos bei jos gaminių (įskaitant popierių ir jo produktus) eksportas sumažėjo 8 proc. iki 1,54 mlrd. Eur. Daugiausiai tam įtakos turėjo 8 proc. sumažėjęs baldų, 11 proc. – dailidžių ir stalių gaminių ir 13 proc. – medinės taros eksportas. Tačiau pjautinės medienos ir popieriaus bei jų gaminių per 2020 m. pirmąjį pusmetį išvežta už tą pačią sumą kaip ir 2019 m. Medienos bei jos gaminių (įskaitant popierių ir jo produktus) eksportas mažėjo lėčiau nei bendras šalies eksportas, todėl jo dalis bendrame eksporte per metus neženkiai padidėjo nuo 11,6 proc. iki 11,7 proc.

Priešingai bendrai tendencijai, eksportas į Vokietiją, ir toliau augo. Į šią šalį prekių parduota už 185 mln. Eur, t. y. 2,1 proc. daugiau nei per 2019 m. tą patį laikotarpį. Prieš metus svarbiausia importuotoja buvusi Švedija smuktelėjo į antrą vietą. Į šią šalį eksportas sumažėjo 1,8 proc. iki 184 mln. Eur. Labiausiai, net 30 proc., eksportas sumažėjo į Jungtinę Karalystę, kur prekių parduota už 100 mln. Eur. Į Norvegiją produkcijos išvežta už 128 mln. Eur (3 proc. mažiau), Latviją – 93 mln. Eur (7 proc.), Lenkiją – už 82 mln. Eur (12 proc. mažiau), Daniją – 109 mln. Eur (1 proc. daugiau), Nyderlandus – 80 mln. Eur (9 proc. daugiau).

Importas. Bendras Lietuvos importas 2020 m. pirmąjį pusmetį sumažėjo 13,8 proc., tačiau medienos bei jos gaminių (įskaitant popierių ir jo produktus) dalis bendrame importe nuo 4,5 proc. padidėjo iki 5,0 proc.. Šios produkcijos per 2020 m. pirmąjį pusmetį įvežta už 0,68 mlrd. Eur arba 4,4 proc. mažiau nei prieš metus.

Lėtesnius importo augimo tempus didžia dalimi nulėmė 9 proc. sumažėjusi

įvežtos pjautinės medienos vertė. Skiedrų ir pjuvenų importas sumažėjo 43 proc., lukšto – 25 proc., o faneros – 20 proc., tačiau šios produkcijos vertė buvo gerokai mažesnė.

Medienos bei jos gaminių (įskaitant popierių ir jo produktus) daugiausiai, kaip ir prieš metus, įvežta iš Lenkijos – už 146 mln. Eur. Šių prekių importas iš Baltarusijos siekė 103 mln. Eur, Latvijos – 66 mln. Eur, Rusijos – 59 mln. Eur. Vertinant svarbias rinkas, medienos bei jos gaminių (įskaitant popierių ir jo produktus) importas didėjo tik iš Vokietijos – 13 proc. ir siekė 55 mln. Eur.

Apvalioji padarinė mediena

Eksportas. Pirmą 2020 m. pusmetį eksportuota 0,93 mln. m³ apvaliosios padarinės (neskaitant malkų) medienos, arba 12 proc. mažiau nei prieš metus. Pirmą ketvirtį eksportas vyko vangiai, panaši tendencija išliko ir antrą ketvirtį. Iš viso per balandžio–birželio mėnesius eksportuota 434 tūkst. m³ apvaliosios padarinės medienos, arba 13 proc. mažiau nei prieš metus.

Jau keletą metų iš eilės Latvija išlieka didžiausia Lietuvos apvaliosios padarinės medienos importuotoja. Į kaimyninę šalį šios produkcijos išvežama daugiau nei pusė užsienio rinkose parduodamo kiekio. Taip pat keletą metų iš eilės nekinta ir eksportuojamas medienos kiekis, kuris 2020 m. pirmą pusmetį siekė 554 tūkst. m³. Nors 2020 m. į Latviją eksportuota daugiau popiermedžių, tačiau ir toliau pagrindinė išvežama produkcija liko spygliuočių rąstai, kurie sudarė apie du trečdalius viso eksporto.

Apvaliosios padarinės medienos eksportas į Lenkiją šį pusmetį sumažėjo 14 proc. – iki 135 tūkst. m³. Antrą 2020 m. ketvirtį šios šalies rinkoje pardavimai sumažėjo iki 60 tūkst. m³. Pusę į Lenkiją išvežto medienos kiekio sudarė spygliuočių popiermedžiai, kurių eksportas per metus išaugo pusantro karto. Beržo popiermedžių eksportas sumažėjo trečdaliu, o beržo rąstų – perpus.

Suomija buvo viena iš kelių šalių, kurioje apvaliosios padarinės medienos pardavimai 2020 m. antrą ketvirtį augo ir pasiekė

47 tūkst. m³. Per visą pusmetį į šią šalį eksportuota 83 tūkst. m³ medienos, iš kurios spygliuočių popiermedžiai sudarė 77 tūkst. m³. Jų eksportas per metus padidėjo dešimtadaliu, tačiau lapuočių popiermedžių sumažėjo perpus iki 6 tūkst. m³.

Nuo metų pradžios į Švediją išvežtas apvaliosios padarinės medienos kiekis siekė 81 tūkst. m³ ir nedaug nusileido kaimynei Suomijai. Truputį mažiau nei pusė eksportuoto kiekio (38 tūkst. m³) parduota antrą ketvirtį. Šį pusmetį daugiau nei pusė eksportuoto kiekio sudarė beržo popiermedžiai, kurių parduota 47 tūkst. m³, t. y. tik 9 proc. mažiau lyginant su 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu. Tačiau net 42 proc., iki 34 tūkst. m³ sumažėjo spygliuočių popiermedžių eksportas.

Pirmą 2020 m. pusmetį, lyginant su 2019 m. tuo pačiu laikotarpiu, labiausiai sumažėjo apvaliosios padarinės medienos eksportas į Kiniją. Prieš metus į šią šalį buvo paduota 114 tūkst. m³, o per 2020 m. pirmus šešis mėnesius – 40 tūkst. m³. Labiausiai sumažėjo spygliuočių rąstų eksportas – nuo 107 tūkst. m³ iki 33 tūkst. m³. Lapuočių rąstų išvežta (6 tūkst. m³) panašiai kaip ir prieš metus. Antrą 2020 m. ketvirtį apvaliosios padarinės medienos į Kiniją eksportuota 22 tūkst. m³, t. y. ketvirtadaliu daugiau nei pirmą ketvirtį.

Importas. Apvaliosios padarinės medienos 2020 m. pirmą pusmetį importuota 167 tūkst. m³ arba du kartus daugiau nei tuo pačiu 2019 m. laikotarpiu. Aktyviausiai importas vyko pirmą šių metų ketvirtį, antrą ketvirtį įvežami kiekiai sumažėjo iki 70 tūkst. m³.

Didžiausią įtaką apvaliosios padarinės medienos importo augimui turėjo atsinaujinęs importas iš Baltarusijos. Per pusmetį iš šios valstybės įvežta 83 tūkst. m³ apvaliosios medienos, kai 2019 m. pirmą pusmetį padarinė mediena dėl eksporto apribojimų nebuvo importuojama. Daugiausia įvežta pirmą ketvirtį, o antrą ketvirtį importas iš kaimyninės šalies sumažėjo dvigubai iki 26 tūkst. m³, iš kurių 17 tūkst. m³ sudarė lapuočių ir 9 tūkst. m³ spygliuočių apvalioji padarinė mediena.

Iš Lenkijos pirmą 2020 m. I pusmetį importuoti tik spygliuočių rąstai, kurių įvežta 56

importo 2020 m. I pusmečio analizė

tūkst. m³. Rastų importas ypatingai suaktyvėjo antrą ketvirtį ir siekė 32 tūkst. m³. Apvaliosios padarinės medienos importas iš Latvijos, priešingai nei iš Lenkijos, antrą ketvirtį sumažėjo iki 8 tūkst. m³, t. y. 18 proc. mažiau nei 2019 m. Iš šios šalies daugiausiai įvežta lapuočių rastų. Per 2020 m. pirmą pusmetį dvigubai daugiau apvaliosios padarinės medienos importuota iš Rusijos. Šiomet ir pernai iš šios šalies daugiausiai įvežta beržo apvaliosios medienos. Pirmą 2020 m. ketvirtį iš Rusijos importuota 4,7 tūkst. m³, antrą – 3,5 tūkst. m³ medienos.

Pjautinė mediena

Eksportas. Pirmą 2020 m. pusmetį eksportuota 619 tūkst. m³ pjautinės medienos, t. y. 7 proc. daugiau nei 2019 m. Dėl sparčiai augančio spygliuočių pjautinės medienos pardavimo, pjautinės medienos eksportas, priešingai nei daugelio kitų prekių, antrą ketvirtį didėjo. Per pastarąjį ketvirtį išvežta 317 tūkst. m³ medienos, o tai 5 proc. daugiau nei pirmą. Spygliuočių medienos per pirmą pusmetį išvežta 508 tūkst. m³, kas yra 14 proc. daugiau nei 2019 m. Iš šio kiekio 268 tūkst. m³ eksportuota antrą ketvirtį. Pjautinės lapuočių medienos eksportas sparčiai mažėjo: pirmą ketvirtį jos išvežta 61 tūkst. m³, o antrą – 49 tūkst. m³. Per pusmetį lapuočių medienos eksportuota 16 proc. mažiau nei 2019 m. tą patį laikotarpį.

Kinija 2020 m. pirmą ketvirtį tapusi pagrindine pjautinės medienos eksporto rinka, antrą ketvirtį savo pozicijas tik sustiprino. Lyginant su 2019 m. pirmu pusmečiu, eksportas į šią šalį išaugo beveik du kartus ir siekė 100 tūkst. m³. Tiek 2019 m., tiek šiomet į Kiniją daugiausiai vežta spygliuočių pjautinė medie-

na. Antra pagal svarbą pjautinės spygliuočių medienos eksporto rinka išliko Prancūzija, kur per pusmetį parduota 52 tūkst. m³ (antrą ketvirtį – 22 tūkst. m³). Eksportas 2020 m. antrą ketvirtį lyginant su pirmu didėjo beveik visur: į Jungtinę Karalystę II ketvirtį parduota 21 tūkst. m³, pirmą – 11 tūkst. m³; Vokietijoje antrą ketvirtį parduota 19 tūkst. m³, antrą – 14 tūkst. m³; į Latviją išvežta atitinkamai 16 tūkst. m³ ir 13 tūkst. m³ spygliuočių pjautinės medienos. Mažiau eksportuota į Pietų Korėją – nuo 13 tūkst. m³ iki 14 tūkst. m³. Saudo Arabijoje spygliuočių pjautinės medienos per abu ketvirčius parduota po 14 tūkst. m³.

Pagrindine pjautinės lapuočių medienos rinka ir toliau išliko Vokietija. Čia parduota net 41 proc. viso kiekio. Eksportas į šią šalį lyginant pirmą ketvirtį su antru, kaip ir kitur, mažėjo: nuo 25 tūkst. m³ pirmą ketvirtį iki 20 tūkst. m³ antrą. Tokia pačia dalimi susitraukė eksportas į Nyderlandus, kur antrą ketvirtį lapuočių pjautinės medienos parduota apie 3,8 tūkst. m³. Belgijoje pardavimai sumažėjo nuo 5,2 tūkst. m³ pirmą ketvirtį iki 4,9 tūkst. m³ antrą ketvirtį.

Importas. Pirmą 2020 m. pusmetį pjautinės medienos importuota 657 tūkst. m³ arba 1 proc. daugiau nei 2019 m. Nežymų importo augimą nulėmė 4 proc. daugiau įvežtos spygliuočių pjautinės medienos kiekiais (586 tūkst. m³), kai lapuočių pjautinės medienos importas (70 tūkst. m³) mažėjo 18 proc.

Pjautinės medienos importas, priešingai nei eksportas, koncentruotas į vieną valstybę – Baltarusiją, iš kurios įvežta net 70 proc. viso kiekio. Didžiąją įvežamos produkcijos dalį sudarė pjautinė spygliuočių mediena, kurios importas II ketvirtį toliau didėjo ir pasiekė

226 tūkst. m³, kas yra 4 proc. daugiau nei pirmą ketvirtį. Lapuočių pjautinės medienos II ketvirtį įvežta 6,2 tūkst. m³ arba 2 proc. mažiau nei pirmą.

Spygliuočių pjautinės medienos importas iš Rusijos pirmą ketvirtį buvo sumažėjęs iki 28 tūkst. m³, tačiau antrą ketvirtį išaugo iki 32 tūkst. m³. Įvežti pjautinės lapuočių medienos kiekiai ir toliau mažėjo: II ketvirtį importuota 6,9 tūkst. m³, t. y. 22 proc. mažiau nei pirmą ketvirtį ir 2 kartus mažiau nei prieš metus.

Didėjant spygliuočių pjautinės medienos importui iš Baltarusijos ir Rusijos, iš Latvijos sumažėjo. II ketvirtį įvežtas kiekis susitraukė iki 23 tūkst. m³ ir buvo 10 proc. mažesnis nei I ketvirtį ir trečdaliu nei prieš metus.

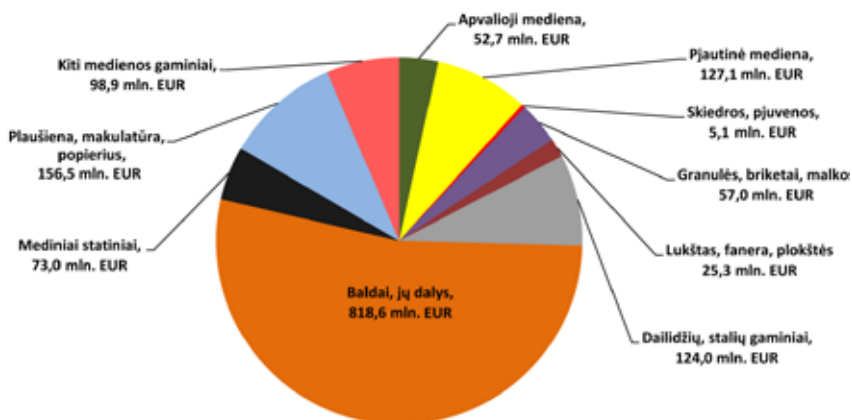
2020 m. I pusmetį Ukraina ir toliau išliko pagrindine pjautinės lapuočių medienos tiekėja. I ketvirtį importas iš šios šalies siekė 11,2 tūkst. m³, antrą – 9,5 tūkst. m³. Daugiausiai įvežta ažuolo pjautinės medienos: I ketvirtį – 8,2 tūkst. m³, o II – 7,3 tūkst. m³. Svarbios šios medienos tiekėjos dar buvo Lenkija ir Rusija, iš kurių per pusmetį atitinkamai įvežta 9,2 tūkst. m³ ir 4,4 tūkst. m³ pjautinės medienos.

I pusmetį buvo pjautinės medienos importuota 1,2 tūkst. m³: po 0,5 tūkst. m³ iš Ukrainos ir Vokietijos ir 0,2 tūkst. m³ iš Lenkijos.

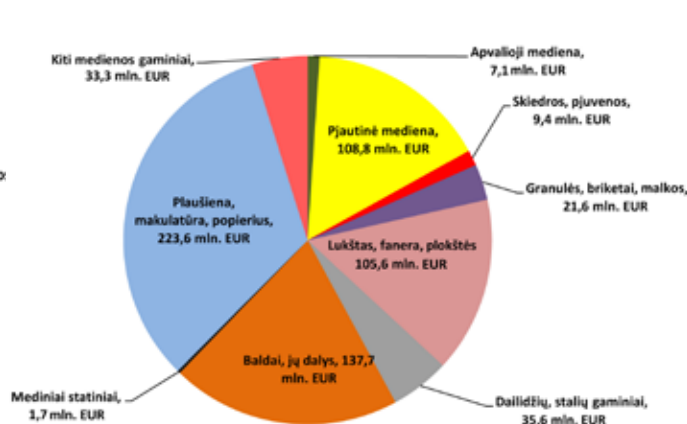
Medienos drožlių plokštė

Eksportas. Medienos drožlių plokštės eksportas augo iki 2019 m. trečio ketvirčio, tačiau vėliau pradėjo kristi ir 2020 m. antrą ketvirtį siekė tik 6,9 tūkst. m³. Iš viso per pirmą pusmetį eksportuota 15,8 tūkst. m³ medienos drožlių plokštės arba 1 proc. mažiau nei prieš metus. Orientuotų skiedrų plokštės (OSB) eksportas nuo 0,7 tūkst. m³

Medienos gaminių eksportas 2020 m. I pusmetį, EUR

Medienos gaminių importas 2020 m. I pusmetį, EUR

(2019 m. pirmą pusmetį) padidėjo iki 1,2 tūkst. m³ (2020 m. pirmą pusmetį). Kitų plokščių eksportas per šį laikotarpį sumažėjo nuo 15,4 tūkst. m³ iki 14,7 tūkst. m³.

Pagrindine eksporto rinka išliko Lenkija, kur per pusmetį parduota 10,4 tūkst. m³ plokštės arba 66 proc. bendro kiekio. Antrą ketvirtį į šią šalį išvežta 4,2 tūkst. m³ produkcijos, t. y. trečdaliu mažiau nei pirmą. Eksportas į Latviją, nors ir ne taip drastiškai kaip į Lenkiją, bet taip pat mažėjo: nuo 0,9 tūkst. m³ pirmą ketvirtį iki 0,8 tūkst. m³ antrą. Į Rusiją medienos drožlių plokštės antrą šių metų ketvirtį išvežta dvigubai mažiau – 0,3 tūkst. m³. Šių metų antrą ketvirtį pardavimai augo tik Estijoje rinkoje, kur eksportuota 1,1 tūkst. m³ plokštės, arba beveik dvigubai daugiau nei pirmą ketvirtį.

Importas. Kaip ir 2019 m., šių metų pirmą pusmetį medienos drožlių plokštės importas augo ir pasiekė 140 tūkst. m³. Orientuotų (OSB) plokščių per pusmetį įvežta 41 tūkst. m³, per antrą ketvirtį – 21,5 tūkst.

Daugiausia OSB plokštės importuota iš kaimyninių šalių – Latvijos ir Lenkijos. Pastaruoju metu didesne paklausa pasižymi latviška produkcija, kurios antrą ketvirtį įvežta 12 tūkst. m³, o nuo metų pradžios – 22 tūkst. m³. Iš Lenkijos OSB plokštės importuota atitinkamai 7 tūkst. m³ ir 15 tūkst. m³.

Kitų plokščių importas mažėjo iš visų šalių. 2020 m. II ketvirtį importas iš Latvijos, lyginant su I, sumažėjo 17 proc. iki 34 tūkst. m³, iš Baltarusijos – iki 18 tūkst. m³, iš Lenkijos – iki 21 tūkst. m³. Įvežtų plokščių kiekiai š Rusijos sumažėjo nuo 18 tūkst. m³ iki 6 tūkst. m³.

Baldai

Eksportas. 2020 m. pirmą pusmetį iš Lietuvos baldų eksportuota už 819 mln. Eur arba 8 proc. mažesnę sumą nei 2019 m. tą patį laikotarpį. Mažėjimą nulėmė kovo–gegužės mėn., kuomet eksportuotų baldų vertė, lyginant su 2019 m., sumažėjo ketvirtadaliu. Tačiau birželį rinka vėl atsigavo ir eksportuotų baldų vertė išaugo ir buvo 17 proc. didesnė nei 2019 m. Medinių baldų eksportuota pirmą pusmetį, lyginant su tuo pačiu 2019 m. laikotarpiu, mažiau nuo 539 mln. Eur iki 486 mln. Eur. Antrą ketvirtį 2020 m. medinių baldų išvežta už 221 mln. Eur.

Pagrindinės baldų rinkos išliko tos pačios kaip ir prieš metus, taip pat beveik nekito ir atskiroms šalims tenkanti eksporto dalis. Į Švediją jų parduota 18 proc. (2019 m. – 17 proc.), Vokietiją – 12 proc. (2019 m. – 11 proc.), Norvegiją – 9 proc. (2019 m. – 8 proc.), Daniją – 8 proc. (2019 m. – 7 proc.), Jungtinę Karalystę – 7 proc. (2019 m. – 10 proc.).

Antrą ketvirtį, lyginant su pirmu, baldų eksportas į Švediją, Vokietiją ir Daniją sumažėjo 13 proc.. Per tris mėnesius Švedijoje baldų parduota už 68 mln. Eur, Vokietijoje – 46 mln. Eur, o Danijoje – 31 mln. Eur. Daugiausia, net 52 proc., II ketvirtį pardavimai krito Jungtinės Karalystėje: nuo 41 mln. Eur I ketvirtį iki 20 mln. Eur antrą. Eksportas į kitas šalis taip pat mažėjo: į Prancūziją – 36 proc., JAV – 32proc., Norvegiją – 24 proc.. Šiose šalyse baldų parduota atitinkamai už 13 mln. Eur, 20 mln. Eur ir 32 mln. Eur. 2020 m. II ketvirtį eksportas didėjo tik į Lenkiją,

kur baldų parduota už 18,5 mln. Eur, t. y. už 13 proc. didesnę sumą nei per pirmus tris metų mėnesius.

2020 m. antrą ketvirtį mediniai baldai sudarė net 60 proc. bendros baldų eksporto vertės. Didžiausią dalį (80 proc.) eksportuota į Jungtinę Karalystę ir Lenkiją. Santykinai mažiausiai medinių baldų parduota Danijos rinkoje, kur jie tesudarė 33 proc. eksportuotų baldų vertės.

Importas. 2020 m. pirmą pusmetį baldų importas, lyginant su tuo pačiu 2019 m. laikotarpiu, padidėjo nežymiai (1 proc.) ir siekė 138 mln. Eur. Staigus importo smukimas užfiksuotas balandžio – gegužės mėn., tačiau birželį jis atsigavo ir net viršijo 2019 m. Medinių baldų per pusmetį įvežta už 49 mln. Eur, o per antrą ketvirtį – už 21,5 mln. Eur.

2020 m. I pusmetį baldų iš Lenkijos ir Italijos įvežta už šiek tiek mažesnę sumą nei 2019 m., atitinkamai už 35 mln. Eur ir 17 mln. Eur. Antrą ketvirtį, lyginant su pirmu, importas iš Lenkijos sumažėjo 12 proc. iki 16 mln. Eur, o iš Italijos – 28 proc. iki 7 mln. Eur. Panaši situacija buvo ir su baldų importu iš Vokietijos: pirmą ketvirtį jų įvežta už 7,5 mln. Eur, kai antrą – tik už 5,5 mln. Eur. Labiausiai 2020 m. antrą ketvirtį mažėjo baldų importas iš Kinijos. Antrą ketvirtį jų įvežta už 3,5 mln. Eur, arba už dvigubai mažesnę sumą nei pirmą. Latvija ir Ukraina buvo tarp tų kelių valstybių iš kurių baldų importas antrą ketvirtį augo. Iš Latvijos šių gaminių įvežta už 4,1 mln. Eur, arba už 40 proc., iš Ukrainos – už 2,5 mln. Eur, arba už 7 proc. didesnę sumą nei pirmą ketvirtį.

Medienos produktų eksportas ir importas 2020 m. I pusmetį

Medienos produktai	vnt.	EKSPORTAS					IMPORTAS				
		2020			2020/2019		2020			2020/2019	
		1000 vnt.	1000 Eur	%	% (vnt.)	% (Eur)	1000 vnt.	1000 Eur	%	% (vnt.)	% (Eur)
1. Mediena, medienos gaminiai	-		489 965	31,9%	-	-11%		321 403	47,0%	-	-7%
- Malkos	(t)	122,5	9 744	0,6%	43%	21%	15,9	1 679	0,2%	-11%	51%
- Skiedros, pjuvenos	(m ³)	134,0	5 064	0,3%	-57%	-90%	489,0	9 417	1,4%	222%	-43%
- Granulės, briketai	(t)	311,6	46 531	3,0%	206%	910%	161,4	18 257	2,7%	-80%	1%
- Medžio anglis	(t)	1,0	716	0,0%	-43%	-43%	3,7	1 677	0,2%	-15%	-24%
- Apvalioji (padarinė) mediena	(m³)	927,1	52 733	3,4%	-12%	-34%	166,7	7 111	1,0%	113%	36%
-- spygliuočių	(m ³)	680,1	39 964	2,6%	-12%	-34%	90,1	4 515	0,7%	94%	34%
-- lapuočių	(m ³)	247,0	12 769	0,8%	-11%	-36%	76,6	2 597	0,4%	142%	40%
- Pjautinė mediena (įskaitant pabėgius)	(m³)	618,9	127 064	8,3%	7%	0%	656,5	108 795	15,9%	1%	-9%
-- spygliuočių	(m ³)	508,2	99 772	6,5%	14%	9%	586,1	80 647	11,8%	4%	-4%
-- lapuočių	(m ³)	110,7	27 291	1,8%	-16%	-21%	70,4	28 148	4,1%	-18%	-19%
- Lukštas	(m ³)	43,8	9 104	0,6%	19%	-10%	15,1	15 297	2,2%	-12%	-25%
- Fanera (klijuota)	(m ³)	4,4	2 122	0,1%	-16%	-34%	36,5	14 053	2,1%	-14%	-20%
- Drožlių plokštė	(m ³)	15,8	2 902	0,2%	-1%	-16%	244,9	40 689	5,9%	2%	-3%
- Plaušų plokštė	(m ³)	44,3	11 147	0,7%	-19%	-15%	104,8	35 566	5,2%	-21%	-12%
- Dailidžių, stalių gaminiai	(t)	45,4	123 974	8,1%	-17%	-11%	18,8	35 611	5,2%	16%	35%
- Medinė tara	(t)	159,5	46 909	3,0%	-7%	-13%	35,5	8 751	1,3%	3%	-7%
- kiti medienos gaminiai	-	36,6	51 956	3,4%	-	-5%	29,4	24 501	3,6%	-12%	-8%
2. Plaušiena, makulatūra	(t)	44,7	6 709	0,4%	-8%	-25%	43,6	12 098	1,8%	-10%	-29%
3. Popierius, jo gaminiai	(t)	117,8	149 741	9,7%	14%	0%	212,0	211 545	30,9%	7%	-2%
4. Baldai, jų dalys	-	-	818 626	53,2%	-	-8%	-	137 734	20,1%	-	1%
5. Surenkami mediniai statiniai	(t)	48,8	72 960	4,7%	6%	4%	2,2	1 718	0,3%	13%	12%
IŠ VISO (1+2+3+4+5)	-	-	1 538 001	100,0%	-	-7,7%	-	684 497	100,0%	-	-4,4%
dalis bendrame Lietuvos eksporte, importe (%)				11,7%					5,0%		
Bendras Lietuvos importas, eksportas (mln. Eur) / pokytis			13 161			-8,6%		13 573			-13,8%

KMAIK absolventų dovana savo Alma Mater

Kauno miškų ir aplinkos inžinerijos kolegijos (KMAIK) parkelyje spalio 16 d. atidengta medžio drožėjo Raimondo Uždravio išskobta ąžuolo skulptūra – KMAIK Alumni klubo dovana savajai Alma Mater. Prieš metus įsikūręs Alumni klubas jungia buvusius kolegijos auklėtinius ir užsiima švietėjiška veikla, propaguojančia miškininkystę, meilę gimtajam kraštui ir miškininko profesijai.

Skulptūros atidengimo šventėje dalyvavo KMAIK Alumni klubo, kolegijos administracijos, akademinės bendruomenės nariai, studentai, Girionių miestelio gyventojai, skulptūros autorius – kolegijos absolventas Raimondas Uždravis bei kiti svečiai.

„Mūsų metų darbo plane numatyta įteikti dovaną kolegijai nuo buvusių studentų. Ilgai svarstyti neteko – nutarėme padovanoti skulptūrą, nes mūsų klubo narys yra ir kolegijos absolventas, tautodailininkas Raimondas Uždravis, savo medžio skulptūromis garsėjantis ne vien Lietuvoje. Vieni padovanojo medį, kiti – akmenį, paramą suteikė Mocevičiaus firma „Ginalas“. Akmenį atsivežėme iš Jonavos rajone esančio Rizgonių karjero, o ąžuolas, kurį padovanojo privatūs miškininkai, išaugo Kauno rajono miškuose. Raimondo dovana buvo kūryba, čia pat – parkelyje“,- sakė KMAIK Alumni prezidentas, ilgametis Karmėlavos girininkas Jonas Mačiulis.

Anot jo, vieta skulptūrai parinkta kartu su KMAIK direktoriumi ir Lietuvos miškininkų sąjungos vadovu – ji mums simbolinė, tarp buvusių pirmojo ir antrojo bendrabučių, kur mes gyvenome, vaikščiojome. Dabar ten taip pat žmonės gyvena, o studentai pro tą vietą eina į valgyklą, pasėdėti ant suoliukų.

„Smagu, kad skulptūra patiko ir dėstytojams, ir studentams, ir Girionių bendruomenei. Visi galėjo gyvai stebėti, kaip ji gimsta, o studentai padėjo ąžuolą ir parvartyti. Prie jos pritvirtinta lentelė su užrašu „KMAIK Alumni Klubo Dovana Kolegijos Akademinėi Bendruomenei“. Ji – ne paskutinė. Einant nuo kolegijos link Kauno marių yra įveistas parkas, kuriame kiekviena laida sodino ąžuoliukus. Jis dabar šiek tiek apleistas, ten stovi ir skulptūra, kurią jau reikėtų restauruoti. Tad planuojame iki pavasario parką ir skulptūrą sutvarkyti, taip pat dalyvauti medelių sodinimo talkose, susitikti su būsimais miškininkais.“,- atėities planus vardijo J. Mačiulis.

Skulptūros autorius Raimondas Uždravis prie jos kūrybos su montavimo darbais užtruko apie pora savaitių. „Buvusių kolegijos absolventų dovana – medis su simbolika, nes ir miškininkystės simbolis yra medis, o jį iškėlė miškininkai ir studentai taip pat panašūs į girinius – miško dvasias. Į šias mitines būtybes po ilgo darbo miške miškininkai tampa panašūs savo siela“,-

tikino jis ir pridūrė, kad jam visur smagu kurti, kur yra prasminga mintis, nes tai – jo hobis, darbas, visas gyvenimas.

Neseniai grandinių pjūklų meistrai, vadovaujami Raimondo Uždravio, sukūrė įspūdingas skulptūras, kurios įbridusios į Kauno marias primena ir simbolizuoja Nemuno užlietų kaimų gyvenimą.

www.miskininkas.eu/inf

DAINIAUS ŠERONIO nuotraukos

Tinkamai naudokimės kolektyvine sutartimi

Susitinkant VMU regioniniuose padaliniuose su darbuotojais, paaiškėjo, kad dauguma jų nėra įsigilinę į Valstybinių miškų urėdijos kolektyvinės sutarties (KS) nuostatas ir ne visada tinkamai pasinaudoja jos teikiama galimybėmis. Nors vienu iš KS punktų personalo apskaitą vykdančys specialistai yra įpareigoti naujai priimamus darbuotojus pasirašytinai supažindinti su įmonės kolektyvine sutartimi, net ir senbuviai darbuotojai ne visada pasinaudoja KS sutartomis nuostatomis. Jeigu apie finansines naudas (visų rūšių socialines, progines, išeitines, nutraukiant darbo sutartį ir kitas išmokas) darbuotojai yra daugiau informuoti, tai apie kitus KS susitarimus ir kuo jie geresni už Darbo kodekso normas, mažai kas yra pasidomėję. Ne visomis jiems skirtomis garantijomis pasinaudoja net ir profesinių sąjungų valdymo organų atstovai. Trumpai prisiminkime kai kurias KS numatytas galimybes ir naudas.

Pirmiausia reikia žinoti, kad kolektyvinės sutarties (KS) nuostatos taikomos visiems Valstybinių miškų urėdijos darbuotojams, dirbantiems tiek regioniniuose padaliniuose, tiek Miškotvarkos padalinyje, tiek centrinėje administracijoje. Ji negalioja tik įmonės direktoriui ir jo pavaduotojams.

Kolektyvinės sutarties 2.4. punktu sutarta, kad įmonė nedarys kliūčių vykdyti darbuotojų atstovavimo funkcijas tiek išrinktiems, tiek samdomiems profesinių sąjungų atstovams. Be Darbo kodekso (DK) darbuotojų atstovams numatytą veiklos garantiją, sutarta, kad VMU profesinių sąjungų valdymo organų 30 narių – įmonės darbuotojų vykdyti darbuotojų atstovavimo funkcijoms įmonė skiria transportą ir kurą.

Taip pat sutarta, kad šis trisdešimtukas atstovavimo funkcijų vykdymui per metus ne mažiau 70 val., o mokymui ir švietimui – ne mažiau 50 val. atleidžiamas nuo tiesioginio darbo, mokant vidutinį darbo užmokestį. Dar papildomo apmokamo laiko, bet ne daugiau kaip

120 val. bendro laiko, yra skirta darbuotojų atstovams, dalyvaujantiems informavimo-konsultavimo procedūrose ar derybose dėl KS. Žinant šiuos KS susitarimus, visai nesuprantama, kodėl kai kurie profesinių sąjungų (PS) pirmininkai, Profesinių sąjungų jungtinės atstovybės (JA) nariai ir JA bei LMPF tarybos ar valdybos posėdžius atvyksta nuosavu transportu, kiti – ir eilinių atostogų sąskaita, o nesinaudoja KS darbuotojų atstovavimui sutartomis veiklos garantijomis. Šiomis galimybėmis turėtų naudotis ir profesinių sąjungų deleguotos atstovės į įmonės valdybą, nes jos taip pat vykdo darbuotojų atstovavimo funkcijas.

Kolektyvinės sutarties 2.7. punktu numatyta papildoma veiklos nepriklausomumo garantija profesinių sąjungų valdymo organų nariams. Norint juos atleisti darbdavio iniciatyva, reikia ne tik Valstybinės darbo inspekcijos teritorinio skyriaus vadovo sutikimo, kaip numato DK, bet pagal šį KS punktą ir atitinkamos profesinės sąjungos valdybos sutikimo.

VMU vis dar neįprasta pakviesti jungtinės atstovybės įgaliotus atstovus į įmonės gamybinius pasitarimus, nors Kolektyvinės sutarties 2.10. punktas numato, kad visapusiškam darbuotojų atstovavimui PS pirmininkai ar jų įgalioti atstovai turėtų būti kviečiami dalyvauti gamybinuose pasitarimuose, administracijos posėdžiuose, kuriuose svarstomi darbo užmokesčio, darbuotojų skaičiaus optimizavimo, darbų ir pareigybių skyrimo, likutinio pelno paskirstymo, darbuotojų saugos ir sveikatos bei kiti ekonominiai ir socialiniai klausimai, t. y. jie turėtų dalyvauti ir žinoti esmę jau sprendimų ruošimo stadijoje.

Dabar praktikuojama, kad įgalioti jungtinės atstovybės atstovai supažindinami su dokumentais tik informavimo-konsultavimo metu.

Kolektyvinėje sutartyje darbdavys yra įsipareigojęs informuoti pagal terminuotą sutartį dirbančius darbuotojus apie galimybę kandidatuoti į laisvas neterminuotų darbo sutarčių pozicijas, o tos pačios pareigybės ir kvalifikacijos darbuotojo, dirbančio pagal terminuotą darbo sutartį, atlyginimas negali būti mažesnis už dirbančio pagal neterminuotą sutartį.

Sutarta, kad nutraukiant darbo sutartį darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės, darbuotojai išpėjami prieš du mėnesius, o kai darbo

santykiai truko iki vienu metų – prieš vieną mėnesį. Darbo kodeksas numato perpus trumpesnius įspėjimo terminus. Taip pat sutarta, kad tokiu pat atveju nutraukiant darbo sutartį, darbdavio turėtos mokymo ir kvalifikacijos išlaidos negražinamos. Kai darbo sutartis nutraukiama dėl darbuotojo kaltės ar darbuotojo iniciatyva, šios išlaidos gražinamos tik už paskutinių 2 metų laikotarpį. Kai optimizuojant darbuotojų skaičių atleidžiama tik dalis jų, atleidžiamų darbuotojų atrankos kriterijai turi būti derinami su jungtine atstovybe, o į atrankos komisiją turi būti įtrauktas bent vienas profesinės sąjungos atstovas. Esant tarp darbuotojų vertinimo kriterijų vienodiems rodikliams, pirmumą likti darbe turi profesinių sąjungų nariai.

KS numatyta, kad darbuotojo prašymu arba šalių susitarimu darbuotojas dalį arba visą darbo funkciją gali atlikti nuotoliniu būdu, kas ypač aktualu dabartinės pandemijos metu. Sutarta, kad prastovą darbdavys gali skelbti tik tuo atveju, jei negali darbuotojams suteikti darbo sutartyje suldyto darbo, o darbuotojai nesutinka dirbti kitų jiems

pasiūlytų darbų. Darbas pavojingomis sąlygomis turi būti apskaitomas atskirai ir parodomas įvykdytų darbų ataskaitoje.

Svarbu priminti, kad vadovaujantis KS, visi VMU darbuotojai yra apdrausti mirties, nedarbingumo netekimo, traumos, ligos atvejais. Draudimas galioja 24 val. 7 d. per savaitę ES teritorijoje. Darbuotojui išmokama visa priskaičiuota kompensacija, atskaičiuojamas tik darbdavio sumokėtas mokestis SODRAI. Sudaryti santuokai, tėvui dalyvauti gimdyne suteikiamos dvi, o artimo žmogaus laidotuvėms – trys apmokamos dienos.

Taip pat paaiškėjo, kad ne visi profesinių sąjungų nariai pasinaudoja ir jiems skirta lengvata – 2 dienomis papildomų atostogų profsąjunginei veiklai, kurios suteikiamos prašymą patvirtinus profesinės sąjungos pirmininkui. Priešingai, nei KS numatytoms papildomoms 5 dienoms atostogų, šioms 2 atostogų dienoms gauti nėra numatyta jokių papildomų išlygų. Kadangi jos nesikaupia, būtinai reikia jomis pasinaudoti kasmet.

Pasaulyje spalio 7 d. minima Orais darbo diena. Ta proga, atstovaudami miško ir miško pramonės darbuotojus, kartu su kitais profsąjungiečiais grupė LMPF narių dalyvavo Vilniuje, Kudirkos aikštėje vykusiame mitinge „Mūsų pasirinkimas – orus darbas, o ne moderni vergovė!“.

Mitinge buvo priminta Vyriausybei, kad privalu laikytis prieš keletą metų priimtų susitarimų dėl minimalios mėnesio algos (MMA) nustatymo formulės, o darbdaviams – dėl pagarbos darbuotojams bei padorių ir orių darbo sąlygų.

Šimtai tūkstančių žmonių Lietuvoje gyvena iš minimalios arba ne ką didesnės algos (apie 450 eurų į „rankas“). Tai nėra orus gyvenimas, o tik bandymas kaip nors išgyventi. Tai ne vienintelė mūsų šalyje klestinčios darbo kultūros problema.

Darbuotojai labai pasigenda pagarbos darbe, jaučiasi nesaugūs ir išnaudojami. XXI a. jie nenori būti tik eilute sąnaudų apskaitos programoje, o darbuotojais, kurie yra gerbiami ir vertinami už tai, kad padeda kurti ir išlaikyti verslą ar teikti kokybiškas viešąsias paslaugas.

LMPF archyvo nuotraukos

LMPF pratęsė mokymų-diskusijų ciklą Valstybinių miškų urėdijos regioniniuose padalinuose pagal projektą „Profesinės sąjungų ir darbdavių bendradarbiavimo modelis vystant socialinį dialogą“. Tokia galimybė atsirado daliai projekto dalyvių atsisakius vesti renginius dėl Covid'o infekcijos grėsmės. Projektu siekiama sustiprinti profesinių sąjungų atstovavimą, paskatinti darbdavius ir darbuotojus vystyti socialinį dialogą, didinti darbuotojų įsitraukimą į profsąjunginę veiklą ir kolektyvines derybas. Kadangi VMU kolektyvinė sutartis pasirašyta, darbuotojams buvo pateikta informacija apie Darbo kodekse įteisintus kolektyvinius darbo santykius, darbuotojų atstovavimą, kolektyvines derybas, VMU kolektyvinės sutarties nuostatų privalumus, lyginant su DK nuostatomis. Taip pat aptarti reikalavimai darbuotojų darbo sąlygoms bei darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti.

Dar viena aptarta tema – PS veiklos organizavimas, narystės didinimas, Šiaurės šalių PS patirties pritaikymas. Šie papildomi projekto renginiai vyko VMU Ignalinos, Rokiškio ir Prienų regioniniuose padalinuose, juose mokymus išklaušė ir dalyvavo diskusijose apie 70 VMU darbuotojų.

LMPF inf.

Dubysos ichtiologinis draustinis

Pašešuvio kraštovaizdžio draustinis Dubysos RP

Nuo draustinių iki nacionalinių parkų

Šį rudenį sukanka 60 metų, kai Lietuvoje 1960 m., remiantis Gamtos apsaugos įstatymu, numačiusiu pagrindines saugomų teritorijų kategorijas, buvo paskelbti 89 draustiniai. Jie apėmė tuo metu žinomas vertingiausias Lietuvos gamtos teritorijas, pradedant Anykščių šileliu ir baigiant Kuršių nerija.

Vėliau draustinių tinklas buvo sparčiai pildomas naujais draustiniiais. XX a. 7 dešimtmečio pabaigoje pradėta aktyviai diskutuoti dėl nacionalinių parkų steigimo, 1974 m. įsteigtas pirmasis Lietuvos nacionalinis parkas.

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, iš esmės buvo užbaigta tai, kas buvo suplanuota per ankstesnį laikotarpį – sukurta Lietuvos saugomų teritorijų sistema, prilygstanti Europos standartams.

Dalies draustinių pagrindu buvo steigiami nacionaliniai ir regioniniai parkai. Kuršių nerijos ir Platelių kraštovaizdžio draustinių

pagrindu įsteigti Kuršių nerijos ir Žemaitijos nacionaliniai parkai, Anykščių šilelio, Aukštadvario, Metelių kraštovaizdžio draustinių pagrindu įkurti Anykščių, Aukštadvario, Metelių regioniniai parkai, Nemuno deltos botaninio-zoologinio draustinio pagrindu – Nemuno deltos regioninis parkas ir t. t.

Iki nacionalinių ir regioninių parkų tinklo sukūrimo pagal plotą draustiniai buvo svarbiausia saugomų teritorijų dalis. Dabar savarankiški draustiniai užima tik apie 3 proc. šalies ploto, bet jie neprarado savo svarbos gamtos vertybių, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsaugoje. Lietuvoje turime apie 400 valstybinių ir savivaldybių draustinių.

Šios saugomos teritorijos skirtos moksliniu ir pažintiniu požiūriu vertingoms vietovėms, jose esančioms gamtos ir kultūros paveldo vertybėms, kraštovaizdžio ir biologinei įvairovei išsaugoti. Ne vienas draustinis jau pritaikytas žmonių lankymui: tai Daugyvenės, Germano, Jiesios, Karoliniškių kraštovaizdžio draustiniai, Juozapinės geomorfologinis draustinis ir kiti. Čia pastatyti informaciniai stendai, įrengti pažintiniai takai, apžvalgos vietos.

ES finansuojamo projekto „Kraštovaizdžio vertybių apsauga ir pritaikymas pažinti“ lėšomis bus sutvarkyti draustiniuose saugomi kraštovaizdžio kompleksai (Šiliniškių ir Baluošo, Punios šilo, Kylininkų, Asvejos ežero pakrantės, Šventosios aukštupio, Betygalos, Salanto, kt.).

Ne taip paprasta yra atskleisti lankytojui sudėtingo kraštovaizdžio struktūrą, svarbą, todėl tenka ieškoti netradicinių sprendimų. Pavyzdžiui, Vištyčio regioniniame parke Kylininkų kraštovaizdžio draustinyje esančio kalvyno struktūra bus pavaizduota žemės paviršiaus pjūvio juostomis, vingiuojančiomis skirtingomis kryptimis. Tai bus tarsi galvosūkis lankytojui, kurį reikės pasigilinus įminti, susivokti.

Punios šile įrengtas gamtos pažinimo takas, atkartojantis sumažintą Nemuno vagos kilpą, leis ir neįgaliesiems geriau pažinti šilą, jo vertybes.

Ažvinčių botaninis-zoologinis draustinis Aukštaitijos NP

Vilniuje, VSTT nacionaliniame lankytojų centre kasmet apsilanko apie 10000 lankytojų. Centro darbuotojų teigimu, bene populiariausia yra įvadinė edukacija „Atrask ir pažink Lietuvos saugomas teritorijas“, kuri tinkama įvairaus amžiaus lankytojams, atvykstantiems į centrą pirmą kartą. Mažųjų tarpe populiaru edukacija apie „geležines varles“ – balinius vėžlius, kitus retus saugomus gyvūnus, o vyresnių klasių moksleiviai pamėgo interaktyvią kraštovaizdžio smėlio dėžę „Kraštovaizdžio įvairovė saugomose teritorijose“.

Didžiosios Nemuno kilpos

Gamtos pažinimo edukacinė versmė

Šį rudenį čia lankytojams pristatyta Nemuno kilpų regioninio parko lankytojų centro parengta edukacinė ekspozicija „Didžiosios Nemuno kilpos“ ir Jokūbo Dargio fotografijos.

Didžiosios Nemuno kilpos – unikalus geologinis-hidrografinis reiškinys ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Šios kilpos juosia Punios sengirė ir kitus senųjų girių masyvus, Nemuno slėnis stebina daugybe aukštų atodangų, skardžių, raguvų ir griovų, o upės vagoje tebesiformuoja naujos salos. Ekspozicijoje vingiuotos baldų formos tarsi atkartoja išraiškingus Nemuno ir jo intakų krantus. Iš atskirų reljefinių detalių padaryti Verknės slėnio, Nibrių ir Birštono atragių bei Škėvonių gūbrio tūriniai maketai. Pateikta beveik trisdešimtys parko teritorijoje

esančių piliakalnių nuotraukos bei archeologiniai radiniai. Per ekspoziciją lankytojus lydi šaltinėlis – versmė, daug žaidybinių elementų vaikams. Planuojantiems individualias keliones po regioninį parką ekspozicijoje esantis žemėlapis leidžia patiems susidaryti maršrutą, sužinoti jo ilgį.

Ekspozicija įrengta vykdant ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Kraštovaizdžio vertybių apsauga ir pritaikymas pažinti“, kurį vykdo Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba kartu su Nemuno kilpų regioninio parko direkcija.

Įpusėjus rudeniiui, VSTT nacionalinis lankytojų centras pristato moksleiviams ir du naujus edukacinius užsiėmimus: „Kodėl rei-

kia saugoti drugius“ bei „Saugomos Lietuvos pelkės“. Edukacija „Kodėl reikia saugoti drugius“ skirta 4–8 metų vaikams geriau suprasti Lietuvoje saugomų drugių gyvenimo ypatumus, jų svarbą gamtai ir žmogui bei kodėl jie yra saugomi. Kiekvienas edukacijos dalyvis galės susikurti savo drugelio vystymosi ciklo modelį ir išsinešti į namus.

Antroji edukacija „Saugomos Lietuvos pelkės“ skirta 4–8 klasių moksleiviams ir padės atsakyti į klausimus: kas yra pelkė, liūnas, raistas ar šlapynė, kokie augalai ir gyvūnai čia gyvena, kokie slypi pavojai einant per pelkes, kaip susidaro skirtingų tipų pelkės, kuo viena nuo kitos skiriasi, kuo jos svarbios gamtai, kodėl pelkės vadinamos gamtos kempine, žemės inkstais bei kas bendra tarp pelkės, pagalvės ir vystyklų. Kūrybinės užduoties metu moksleiviai galės virtualiai sukurti tikrą pelkę ir stebėti, kaip ją sukurta pelkė geba išvalyti vandenį ir paversiti jį tinkamu gerti.

VSTT nacionalinis lankytojų centras plačiai atveria gamtos pažinimo vartus į šalies saugomas teritorijas.

Parengta pagal VSTT inf.

Nemuno kilpų RP bendra ekspozicija VSTT nacionaliniame lankytojų centre

Nemuno kilpų RP ekspozicijos teminiai eksponatai

ŽODIS SKAITYTOJUI

Beveik porą savačių iki rinkimų vienas garbingas ponas iš garbingos partijos, nuo mūsų laiptinės durų, siūlėsi man ir kaimynams neleisti iškirsti Lietuvos miškų ir šeimų. Neįsipiršo...

Vėlinių dieną aplankiau vieną savo bendraamžį. Ne. Ne tą, kurį lankyti nerekomendavo gerasis mūsų daktaras.

Lankiau gražų eglėnį, išsistiebusį Skapagirio pakraštyje, prie vieškelio iš Skapiškio į Laičius. Kitoje vieškelio pusėje, prieš tą eglėnį, prisiglaudęs prie girios, plyti plynas laukas. Tame lauke nėra nei dziūlio seno sodo su jį saugančia eglė rikiuote, nei gražios medinės trobos, nei molinio tvarto su daržine, nei klojimo, pirties, šulinio, rūsio, dviejų kūdrų, gražaus drebulių ir beržų guoto su ten dygusiais raudonikiais...

Giltinė, vardu melioracija, nepaliko nė menkiausios žymės, kad tame lauke buvo mano senelių sodyba.

Tą eglėnį, kartu su kitais, sodino ir mano tėvai. Sodino tą pavasarį, kai laukė pirmojo mano vizito į šį pasaulį. Sodino, žinoma, ne savo noru. Sodino žemėje, kurią neseniai arė ir sava vadino gaspadorius, mano senelių kaimynas. To gaspadoriaus gaspadinė miško sodintojus kiekvieną rytą pasveikindavo visais jai žinomais prakeikimais.

Ir mano seneliai, ir tas gaspadorius su savo gaspadine, ir mano tėvai, gal ir kiti miško sodintojai jaukiai ir gana taikiai jau įsikūrę šiemet nelankytiname kalnelyje, pūpsančiame kitoje miestelio pusėje.

Tik žaliaskarės žaliuoja, kaip rūtos. Velniai rautų, kad Jūs žinotumėt, kaip gera buvo šiemet per Vėlines pastovėti tarp tų sesių Eglėlių...

Eugenijus TIJUŠAS

P. S. Su šv. Huberto diena, bičiuliai. Medžioklei valio!

VYTAUTO KNYVOS nuotrauka

Dar prieš pasirodant aplinkos ministro įsakymui „Dėl vilkų sumedžiojimo per 2020–2021 metų medžioklės sezoną limito patvirtinimo“ užvirė aštrios diskusijos tarp vilkų globotojų, medžiotojų bei ūkininkų dėl numatomų leisti 55 daugiau sumedžioti vilkų.

Kaip skaičiuotos vilkų šeimos ir sumedžiojimo limitas?

Šiemet VDU Žemės ūkio akademijos Miškų ir ekologijos fakulteto Medžioklėtyros laboratorijos darbuotojai rinko duomenis apie vilkų stebėjimą Lietuvos teritorijoje. Medžiotojai ir kiti piliečiai filmuotą ar fotografuotą medžiagą apie vilkų buvimą tam tikroje teritorijoje privalėjo siųsti į „www.biomon.lt“ sistemą. Pateikus į šią sistemą neginčytinus įrodymus apie vienoje vietoje nufotografuotą ar nufilmuotą ne mažesnę kaip 4 vilkų grupę arba ryškius vienu metu paliktus jos pėdsakus, skelbiama, kad toje vietoje gyvena viena vilkų šeima. Deja, duomenys į „www.biomon.lt“ sistemą plaukė vangiai. Šiuo apskaitos būdu nustatyta, jog Lietuvoje gyvena tik 10 vilkų šeimų.

Taikytas ir kitas vilkų šeimų apskaitos metodas, kai šeimų skaičius nustatomas, atlikus sumedžiotų jauniklių ir palikuonis turėjusių patelių genetinius tyrimus. Šiuo metodu surastos 44 Lietuvoje gyvenančių vilkų šeimos. Susumavus abiem apskaitos metodais gautus rezultatus, nustatyta, kad Lietuvoje iš viso gyvena 54 vilkų šeimos. Vadovaujantis vilkų sumedžiojimo limitų nustatymo metodika, kai šeimų skaičius dauginamas iš skaičiaus 3,25 ir tai reiškia vidutinį jauniklių skaičių šeimoje, 2020–2021 m. medžioklės sezonui buvo nustatytas 175 vilkų sumedžiojimo limitas.

Tai daug ar per mažai?

Kas imsis atsakomybės neginčijamai pareikšti, kiek vilkų iš tikrųjų gyvena Lietuvoje ir kiek jų tikslinga sumedžioti? Susidaro vaizdas, kad realiai nežinomas vilkų šeimų skaičiaus nustatymo tikslumas. Pagal VDU ŽŪA Medžioklėtyros laboratorijos vilkų skaičiuotojų grupės vadovės dr. Renatos Špinkytės-Bačkaitienės pastebėjimą, sužymėjus žemėlapyje suskaičiuotų vilkų šeimų buvimo vietas, atsirado daug baltų dėmių, kur pagal apskaitų rezultatus vilkai, atseit, negyvena. Viena tokia didžiulė baltoji dėmė apima beveik visą Suvalkiją. Bet ir ten žmonės matė vilkus, kurie plovė gyvulius...

Apskaitos rezultatai pagal genetinius tyrimus remiasi atsitiktiniais duomenimis, nes medžiotojai, kaip besistengtų, niekaip negalėjo nušauti tyrimams tinkamus žvėris tik iš atskirų šeimų. Kiek atsitiktinai tai pavyko padaryti, toks ir rezultatas.

Antras apskaitos metodas priklausė nuo medžiotojų ir kitų piliečių aktyvumo, turėjimo tinkamos įrangos, laiko ir noro filmuoti ar fotografuoti plėšrūnus bei tinkamai šią medžiagą pateikti žvėrių skaičiuotojams.

Nėra nustatytas ir vienos vilkų šeimos vidutiniškai užimamos teritorijos plotas. Šioje srityje atliktų tyrimų Kanadoje, Aliaskoje ar Sibiro platybėse nepritaikysi Lietuvai. Čia gausios kanopinių žvėrių ir bebrų populiacijos, nekaltant apie naminių gyvūnų tankį, todėl vilkams apstu maisto. Be to, Lietuvoje miškų masyvai yra palyginus maži ir viena vilkų šeima neužima didelio ploto.

Pasak vilkų skaičiuotojų grupės vadovės dr. R. Špinkytės-Bačkaitienės, šiųmetinėje apskaitoje nepasitaikė atvejų, kai gretimuose plotuose vilkų šeima buvo užfiksuota abiem apskaitos metodais, ir nereikėjo spręsti, ar ten stebėta ta pati, ar skirtingos šeimos. Bet taip buvo tik dėl to,

Vilkų sumedžiojimo limitas 175: *tai daug ar mažai?*

VYTAUTAS RIBIKAUSKAS

kad labai mažai šeimų nustatyta duomenų pateikimo „www.biomon.lt“ metodu. Kai vilkų stebėtojai bus aktyvesni, reikės spręsti ir vienos vilkų šeimos gyvenamosios teritorijos dydžio nustatymo problemą. Ar ir vėl bursime, žiūrėdami į lubas?

Praėjusią žiemą nebuvo sniego, todėl apskaita pagal pėdsakus pastoviuose maršrutuose iš viso nevyko. Vilkų šeimų buvimą vienoje ar kitoje vietovėje (baltose dėmėse vilkų šeimų žemėlapyje) papildomai buvo galima nustatyti ir iš kitų šaltinių: surašytų aktų apie ūkininkams padarytą žalą, publikacijų žiniasklaidoje, duomenis derinant su dr. L. Balčiausko „piliečių mokslo metodu“.

Praktiškai nustatyti vilkų sumedžiojimo limitą galima ir bandant lyginti su praeito medžioklės sezono sumedžiojimo apimtimis. Praėjusiais metais vien tik iš genetinių tyrimų buvo nustatytos 53 Lietuvoje gyvenančios vilkų šeimos, todėl pagal metodiką galėjo būti nustatytas 172 plėsrūnų sumedžiojimo limitas. Aplinkos ministerija leido sumedžioti tik 120 žvėrių. Nors sumedžiojimo limitas buvo įvykdytas dar likus daug laiko iki vilkų medžioklės sezono pabaigos, aplinkos mi-

nistras neatsižvelgė į ūkininkų ir medžiotojų prašymą limitą padidinti iki 150 galvų.

Paskaičiuokim ir šiemet: jeigu praeitą sezoną buvo galima leisti sumedžioti 172 vilkus, tai įvertinus prieauglį šį sezoną tikslin-ga sumedžioti ne mažiau kaip 200 pilkių.

Nepagrįstos vilkų mylėtojų ašaros

Vos šį rudenį pasirodžius numatomų leisti sumedžioti vilkų skaičiui, „Baltijos vilko“ atstovai puolė teigti: per staigiai didinamas pilkių sumedžiojimo limitas iki 175 žvėrių. Vienas „Baltijos vilko“ atstovas ėmė įrodinėti, jog nustačius 175 vilkų sumedžiojimo limitą praktiškai vilkai bus medžijami per visą jiems medžioti leistą laikotarpį ir limitavimas nustos prasmės, o vilkai taps nykstančia rūšimi.

Kadangi vilkai Lietuvoje išliko ir per sunkmečius, net mokant premijas už jų naikinimą ištikus metus, manau, protin-gas trukmės medžioklės termino nustatymas yra ženkli jų apsaugos priemonė. Medžiotojams būtų smagiau vilkus medžioti be limitų, be skubėjimo, sulaukus sniego. Metams bėgant nusistovėtų tam tikras dau-

giau ar mažiau pastovus sumedžiojamų vilkų skaičius, o jų populiacija išliktų gyvybinga. Reikalui esant, medžioklės trukmę būtų galima sutrumpinti.

Ateityje gali atsitikti ir taip, kad pagerėjus apskaitoms ir vilkų šeimų žemėlapyje išnykus baltosioms dėmėms, bus nustatoma vis daugiau Lietuvoje gyvenančių vilkų šeimų ar net gaujų ir nustatytų sumedžiojimo limitų medžiotojai gali neįveikti per pilkių medžioklei skirtą laikotarpį, nes dabar niekas vilkų nemedžioja specialiai organizuotose medžioklėse su vėliavėlėmis ar kitais būdais. Tai gal geriau tų limitų atsisakyti dar nesulaukus to momento?

Tuomet pasibaigtų beprasmis tąsytas tarp piliečių, save laikančių vilkų globėjais, ir pasisakančių už normalų vilkų gausos reguliavimą bei ūkininkų, kuriems vilkai daro ženklų žalą.

Žinoma, tuomet medžiotojams padidėtų atsakomybė už vilkų daromą žalą, nes negalėtų teisintis, jog vilkų šaudyti neleidžia valdžia. Siūlyčiau ištikus metus palikti teisę medžiotojams „išimti iš gamtos“ probleminius vilkus.

Kauno medžiotojų sąjungos šventė Raudondvaryje

IŠTAKOS. Kauno regiono medžiotojai šiemet rudenį mini prieš 100 metų gamtininko Tado Ivanausko, miškininko Povilo Matulionio ir keletą jų bendraminčių medžiotojų iniciatyva įkurtos Lietuvos taisyklingosios medžioklės ir žūklės draugijos, kurioje dominavo Kauno medžiotojų skyriaus nariai, veiklos tęstinumo sukaktį. Tarpukaryje Kauno medžiotojai nuomodavo arčiau miesto esančius medžioklės plotus, juose organizavo sau ir svečiams medžiokles.

Nežiūrint po karo pakitusio medžioklės reglamentavimo ir gyvenimo sąlygų, Kauno medžiotojai išliko aktyvūs. Jų reikmėms 1958–1960 m. gautame apie 6,5 ha plote prie dabartinių Kauno marių, Zuikinėje pastatytas naujas šaudyklos kompleksas, įsteigtas stendinių lėkštelių gamybos cechas, iki 1961 m. šis draugijos skyrius valdė ir apie 10 ha pagalbinį ūkį už Lampėdžių, mieste turėjo medžioklinio parako sandėlį, šaldytuvus žvėrienai. Vėliau įkurtam Kauno medžioklės ūkiui buvo priskirti medžioklės plotai Padauguvos–Karalgirio miškuose, įsteigti fazanų, ančių ir muflonų voljerai.

Atkūrus šalies nepriklausomybę, Kauno medžioklės ūkis buvo likviduotas, dauguma Kauno regiono medžiotojus vienijusių būrelių įsiteisino kaip savarankiški juridiniai asmenys – medžiotojų klubai. Jų aktyvūs nariai 2007 m. nusprendė LMŽD gretose atsiskirti nuo

žvejų. Įkurtos savarankiškos Kauno medžiotojų sąjungos nariais tapo 45 medžiotojų klubai, jungiantys 1286 medžiotojus.

Dabar Kauno medžiotojų sąjunga vienija per 2000 medžiotojų, veikia per 40 medžiotojų klubų. Nemažai medžiotojų nepriklauso klubams, bet yra sąjungos nariai. Šios sąjungos prezidentu išrinktas medžiotojų klubo „Gaižuva“ narys, Valstybinių miškų urėdijos Dubravos regioninio padalinio Padauguvos girininkijos girininkas Kęstutis Markevičius, laisvalaikį skiriantis medžioklei ir kraštotyrai.

JUBILIEJINIS PAMINĖJIMAS. Kauno medžiotojų veiklos 100-mečiui paminėti spalio 3 d. Raudondvaryje surengta šventinė sueiga „Senieji amatai ir medžioklė“, kurią sąjungai organizuoti padėjo Kauno rajono savivaldybė, kiti rėmėjai. Šeštadienio popietę į šventinį minėjimą rinkosi gausus būrys kauniečių medžiotojų su šeimomis, bičiuliais. Renginys pradėtas pamaldomis Raudondvario Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės bažnyčioje. Po mišių link Raudondvario dvaro pajudėjo medžioklės apranga ir atributais pasipuošusi, linksmai nusiteikusių medžiotojų klubų ir būrelių narių, jų svečių šventinė eiseną, kurią vedė raiteliai ant žemaitukų žirgų, šalia jų skaliai, kiti medžioklinių veislių šunys.

Raudondvario dvare šventės dalyviai galėjo pasigėrėti medžiotojų sumedžiotais vertingais trofėjais, įsigyti įvairių suvenyrų, pagamintų iš žvėrių ragų, kaulų, ilčių, dantų ar kailio, odos. Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejaus darbuotojai surengė gyvūnų iškamšų parodą. Renginį vedė humoristas ir medžiotojas Artūras Orlauskas.

Po švietėjiškos dalies medžiotojų klubai pakvietė visus degustuoti medžiokliškos kulinarijos patiekalų – keptos stirnienos, rūkytos

bebrienos, vytintos elnienos. Nuotaiką kėlė ir saviveiklos ansamblių koncertas, ugnies šou, dainininkas Deivis, grupė „Thundertale“.

Deja, dėl didėjančios koronaviruso pandemijos grėsmės buvo atsisakyta senųjų amatų pristatymo.

Akcentuodamas šio renginio prasmę, Kauno medžiotojų sąjungos prezidentas Kęstutis Markevičius pažymėjo, kad prieš 100 metų įkurtos Lietuvos taisyklingos medžioklės ir žūklės draugijos veiklą nutraukė ir iškreipė jos

siekus buvusios okupacijos. Tačiau nemažai medžiotojų išliko ne tik gamtos mylėtojai, bet ir savo šalies patriotais. Ir dabar, jei kiltų grėsmė, dabartiniai medžiotojai stotų ginti tėvynės, nes turi gerus ginklus, moka jais naudotis, gerai pažįsta vietos teritoriją.

Kalbėdamas apie medžiotojams aktualias problemas, jis teigė, kad Lietuvoje medžioklę reglamentuojantys teisės aktai kai kuriais aspektais atsilieka nuo senas medžioklės tradicijas turinčių šalių, bijoma įteisinti naujoves.

PARODOJE „MEDŽIOKLĖ TARPUKARIU“

KMS prezidentas K. Markevičius Raudondvaryje surengė ir parodą „Medžioklė tarpukariu“, kurioje eksponavo per 30 archyvinų fotografijų. Jo teigimu, seniausia nuotrauka daryta 1927 m., o vėliausia – 1938 metais. Jose įamžinti medžioklėse dalyvavę valdžios vyrai, visuomenės veikėjai, menininkai. Tarp jų – medžioklę mėgęs šalies prezidentas Antanas Smetona, operos dainininkas Kipras Petrauskas, ministrai, aukšto rango karininkai, miškininkai.

K. Markevičius yra surinkęs įvairių istorinių nuotraukų kolekciją, kurias jis įsigijo iš privačių asmenų, pirkė aukcionuose, surado senuose albumuose, archyvuose. „Domiuosi miškininkystės, medžioklės, karybos, kultūros istorija. Seniausias su medžiokle Lietuvoje susijusios nuotraukos pažymėtos 1904 m., 1905 m. ir 1910 m.“, – sakė kraštotyrininkas.

Nuotraukose galima įžvelgti, kaip keitėsi tarpukaryje ir Lietuvos miškininkų uniformos, jų modeliai, pareigybiniai ženklai. Kadangi medžioklės miškuose dažniausiai organizuodavo miškų urėdai, girininkai, jose vykdavo susitikimai su valdžios pareigūnais, garbiais svečiais, į medžioklę vyrai eidavo vilkėdami tarnybines uniformas, tvarkingą aprangą. Vietos medžiotojams būdavo didelė garbė, kai atvykdavo šalies Prezidentas A. Smetona ar Ministras Pirmininkas, ministrai, karininkijos atstovai, todėl daugelis stengėsi atrodyti pasitempę, kaip tarnyboje.

Iš nuotraukų galima spręsti ir apie laimikius – dažniausiai matomi kiškiai, lapės... Beveik neužfiksuota stirnų, šernų. Sumedžioti vilką, elnią ar briedį buvo sensacija – apie tai rašė miškininkystės ir medžioklės žurnalai. Pasak K. Markevičiaus, po I-ojo pasaulinio karo Lietuvos miškuose beveik nebuvo likę kanopinių žvėrių. Todėl jau pirmaisiais pokario metais kūrėsi medžiotojų draugijos, kurios siekė atkurti žvėrių populiaciją, įvesti medžioklės reglamentavimą. Draugijų medžiotojai laikėsi taisyklingos medžioklės taisyklių ir kartu su miškininkais kovojo su brakonieriais, reguliavo vilkų skaičių“, – parodos dalyviams komentavo girininkas K. Markevičius.

MG inf.

Viskas dirbantiems ir besilsintiems miške – Viskas vienoje vietoje

- ▶ IŠKLAUSYSIME
- ▶ PAKONSULTUOSIME
- ▶ PARINKSIME GERIAUSIĄ, KOKYBIŠKIAUSIĄ IR PIGIAUSIĄ
- ▶ OPERATYVIAI ATVEŠIME TIESIAI PAS JUS, O JEI REIKIA IR Į MIŠKĄ

miskui.lt

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k.,
Vėžaičių sen.,
96215 Klaipėdos r.
Tel. 8 673 51506
El. paštas info@mmc.lt
www.miskui.lt

MULTI-TALENTINGA. VISŲ TIPŲ KIRTIMO DARBAMS

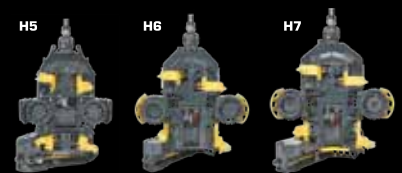
COBRA – PATIKIMA IR EKONOMIŠKA MEDKIRTĖ, TINKAMA TIEK RETINIMO DARBAMS, TIEK PLYNIEMS KIRTIMAMS.

- Paprasta hidrauline sistema - 210 cm³ hidraulinis siurblys.
- Didesnę galią, net dirbant mažomis apsukomis užtikrina galingas 6 cilindry, 210kW Mercedes-Benz dyzelinis variklis.
- Galinga ir patikima strėlė C44+. Kėlimo momentas – 250 kNm
- Dar didesnis pravažumas nelygiose vietose. Ratų trauka – 185 kN
- Strėlė su 2 posūkio varikliais. Dar daugiau jėgos – iki 57 kNm. Tikslusis bei švelnesnis darbas su mažiau smūgių.
- Didesnis stabilumas ir produktyvumas, mažesnis slėgis į gruntą bei jo gadinimas.

COBRA

PJOVIMO GALVUTĖS

Pagal Jūsų poreikius montuojamos skirtingo tipo pjovimo galvutės. H5 ir H6 galimas siekis – net 11 m., H7 maksimalus siekis – 10 m.

KEISK SENĄ Į NAUJĄ

550 XP[®] MARK II; 555; 565; 572 XP GRANDININĮ PJŪKLĄ

GERIAUSIAI DARBO DIENAI

#wearetheverybestworkday

IŠKEISKITE SAVO SENĄ GRANDININĮ PJŪKLĄ

Į NUOLAIDĄ IKI 250 EUR

HUSQVARNA 550 XP[®] /XP[®] G MARK II; 555;
565; 572 XP/XP[®] G GRANDININIAMS PJŪKLAMS

Husqvarna
IR TU PASIRUOŠĘS